

Zakres rozszerzony – moduł 42

Systemy bezpieczeństwa i współpracy

Opracowanie:

Jerzy Sowa

nauczyciel historii i wiedzy o społeczeństwie
w Zespole szkół Ponadgimnazjalnych im. Czesława Miłosza
w Gryficach

SPIS SLAJDÓW

- ***Transformacja ustrojowa państw postsocjalistycznych: 3 – 5***
- ***Organizacja Narodów Zjednoczonych: 6 - 90***
- ***Światowa Organizacja Zdrowia (WHO): 91 - 108***
- ***Międzynarodowa Organizacja Pracy (ILO): 109 - 127***
- ***Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO): 128 - 140***
- ***Międzynarodowy Fundusz Walutowy: 141 - 162***
- ***Światowa Organizacja Handlu (WTO): 163 - 179***
- ***Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Oświaty, Nauki i Kultury (UNESCO): 180 - 197***
- ***Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju Przemysłowego (UNIDO): 198 - 210***
- ***Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej (IAEA): 211 - 223***
- ***Fundusz Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci (UNICEF): 224 - 237***
- ***Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR): 238 - 246***
- ***Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego (NATO): 247 - 283***
- ***Polska w NATO: 284 - 289***
- ***Regionalne systemy bezpieczeństwa i współpracy: 290 – 298***

Bibliografia: 299 - 300

Materiały ikonograficzne: 301

Transformacja ustrojowa państw postsocjalistycznych

Główne przyczyny załamania się realnego socjalizmu:

- ✓ wyścig zbrojeń między USA i ZSRR spowodował kryzys wewnętrzny państwa radzieckiego,
- ✓ załamanie gospodarcze oraz osłabienie wpływów i znaczenia ZSRR,
- ✓ wzrost tendencji niepodległościowych w republikach radzieckich,
- ✓ nasilenie się trudności społeczno-gospodarczych doprowadziło w krajach bloku wschodniego do głębokiego kryzysu politycznego i konieczności ubiegania się o pomoc państw zachodnich, co z kolei skutkowało ustępstwami państw bloku wschodniego w zakresie ochrony i przestrzegania praw człowieka,
- ✓ odgrywanie istotnej roli przez opozycję w państwach Europy Środkowo-Wschodniej, która dzięki poparciu społecznemu przyczyniła się do upadku realnego socjalizmu.

Transformacja ustrojowa państw postsocjalistycznych

Najważniejsze przemiany w państwach Europy Środkowo-Wschodniej

Przełomowe wydarzenia związane z upadkiem bloku wschodniego miały miejsce w 1989 roku. Pierwsze istotne dla późniejszych zmian pęknięcia socjalistycznej fasady pojawiły się w Polsce. W wyniku porozumień „okrągłego stołu” i wyborów w czerwcu 1989 r. w Polsce rozpoczęła się transformacja ustrojowa.

Podobne przemiany rozpoczęły się w innych państwach Europy Środkowo-Wschodniej: w Czechosłowacji, NRD, Rumunii.

Państwa Europy Środkowo-Wschodniej zapoczątkowały tzw. podwójne transformacje, w ramach których system polityczny i gospodarczy zmieniały się równocześnie. Wiązało się to z bezprecedensowymi zmianami instytucji państwa i rozwojem rynku.

Transformacja ustrojowa państw postsocjalistycznych

Najważniejsze przemiany w państwach Europy Środkowo-Wschodniej cd.

W państwach Europy Środkowo-Wschodniej został wprowadzony ustrój demokratyczny. Zaczęto przekształcać gospodarkę zgodnie z zasadami wolnego rynku, ważnym elementem tych przekształceń była prywatyzacja.

Następowały również zmiany na arenie międzynarodowej. Najpierw rozwiązano Układ Warszawski (1.07.1990 r.), a następnie RWPG (28.06.1991 r.). Wyzwolenie spod hegemonii ZSRR pozwoliło Polsce i innym państwom Europy Środkowo-Wschodniej na suwerenny wybór partnerów. Na pierwszym planie znalazło się dążenie do członkostwa w strukturach Zachodu (UE, NATO). Działania w tym zakresie były związane z zakresem i tempem przemian gospodarczych, poziomem rozwoju oraz stopniem zainteresowania państw WE i NATO rozszerzeniem o tę część Europy.

Organizacja Narodów Zjednoczonych

Organizacja Narodów Zjednoczonych

Siedziba: Nowy Jork

Dodatkowe biura: Genewa, Wiedeń, Nairobi,

Siedziba ONZ w Nowym Jorku

Organizacja Narodów Zjednoczonych

Geneza i powstanie ONZ

Koncepcja utworzenia uniwersalnej organizacji międzynarodowej, stojącej na straży pokoju bezpieczeństwa międzynarodowego i mającej zastąpić Ligę Narodów pojawiła się w okresie II wojny światowej.

Podstawą porozumień prowadzących do powołania ONZ były: **Karta Atlantycka** podpisana 14 sierpnia 1941 r. i **Deklaracja Narodów Zjednoczonych** podpisana 1 stycznia 1942 r.

Kolejne działania zmierzające do utworzenia ONZ zostały podjęte przez mocarstwa sprzymierzone (Stany Zjednoczone, Wielka Brytania, ZSRR, później także Chiny i Francja) na konferencjach w Moskwie, Kairze, Teheranie, Dumbarton Oaks, Jałcie.

Organizacja Narodów Zjednoczonych

Geneza i powstanie ONZ cd.

Do marca 1945 r. przedstawiciele 46 państw walczących z państwami Osi uzgodnili ostateczny tekst Karty Narodów Zjednoczonych.

Konferencja założycielska ONZ odbyła się w San Francisco, w dniach 25 kwietnia – 26 czerwca 1945 r.

W konferencji uczestniczyło 50 państw. Polska nie wzięła udziału w konferencji, to jednak została uznana za jednego z członków założycieli. **26 czerwca 1945 r.** uczestnicy konferencji podpisali **Kartę Narodów Zjednoczonych** – akt prawny określający cele, zadania i zasady funkcjonowania ONZ.

Organizacja Narodów Zjednoczonych rozpoczęła działalność 24 października 1945 r. po ratyfikowaniu Karty NZ przez pięciu stałych członków Rady Bezpieczeństwa i innych sygnatariuszy (w tym Polskę).

Organizacja Narodów Zjednoczonych

Członkowie ONZ

Członkami pierwotnymi ONZ są państwa, które uczestniczyły w konferencji założycielskiej w San Francisco oraz podpisały i ratyfikowały Kartę NZ (51 państw, w tym Polska).

Nowi członkowie są przyjmowani do ONZ na zalecenie Rady Bezpieczeństwa, uchwałą Zgromadzenia Ogólnego, podjętą większością dwóch trzecich głosów członków obecnych i głosujących.

Warunkiem członkostwa w ONZ jest przyjęcie zobowiązań zawartych w Kartce NZ. Obecnie do ONZ (stan na 2011 r.) **należą 193 państwa.**

Organizacja Narodów Zjednoczonych

Członkowie ONZ

Zgromadzenie Ogólne na zalecenie Rady Bezpieczeństwa może zawiesić w prawach członkowskich państwo, przeciwko któremu Rada Bezpieczeństwa zastosowała środki zapobiegawcze lub środki przymusu, może także wykluczyć z ONZ państwo, które systematycznie łamie zasady Karty NZ.

Karta Narodów Zjednoczonych nie przewiduje możliwości wystąpienia z organizacji, jednak każde państwo jest suwerenne i może podjąć taką decyzję.

Organizacja Narodów Zjednoczonych

Zasady działania ONZ:

- ❖ suwerenna równość wszystkich członków;
- ❖ wykonywanie w dobrej wierze zobowiązań zgodnie z kartą NZ;
- ❖ rozstrzyganie sporów drogą pokojową;
- ❖ powstrzymywanie się od groźby użycia siły lub użycia jej w sposób niezgodny z celami ONZ;
- ❖ okazywanie wszelkiej pomocy ONZ w akcji podjętej zgodnie z Kartą ONZ, jako środka zapobiegawczego lub przymusu;
- ❖ wpływanie na państwa, które nie są członkami ONZ, aby postępowały zgodnie z jej zasadami w stopniu koniecznym do utrzymania pokoju;
- ❖ nieingerowanie ONZ w sprawy należące do kompetencji wewnętrznej państw.

Organizacja Narodów Zjednoczonych

Cele ONZ

- utrzymanie międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa za pomocą stosowania skutecznych środków zbiorowych w zapobieganiu zagrożeniom pokoju i ich usuwaniu;
- tłumienie wojen i innych naruszeń pokoju;
- rozwijanie przyjaznych stosunków między narodami na zasadach ich samostanowienia i równouprawnienia;
- rozwiązywania problemów międzynarodowych poprzez współpracę międzynarodową;
- popieranie i promocja praw człowieka;
- odgrywanie roli ośrodka uzgadniania działalności międzynarodowej, zmierzającej do osiągnięcia tych wspólnych celów.

Organizacja Narodów Zjednoczonych

Środki finansowe ONZ

Działalność ONZ finansowana jest z dwóch źródeł: budżetu zwyczajnego oraz funduszy specjalnych (operacyjnych). Wpływy do budżetu zwyczajnego ONZ pochodzą głównie ze składek państw członkowskich.

Wysokość składki ustalana jest na podstawie dochodu narodowego państwa członkowskiego, z uwzględnieniem tego dochodu przeliczonego na jednego mieszkańca, skorygowane o sytuację płatniczą. Określono również maksymalną i minimalną wysokość stawek – stawka maksymalna wynosi 22% budżetu ONZ (tylko Stany Zjednoczone płacą taką składkę), natomiast stawka minimalna wynosi 0,001% budżetu ONZ (taką stawkę płaci ponad 40 państw).

Organizacja Narodów Zjednoczonych

Środki finansowe ONZ cd.

ONZ posiada również dochody własne ze sprzedaży publikacji, znaczków, opłat za filmowanie i transmisje sesji organów, z podatków od płac pracowników.

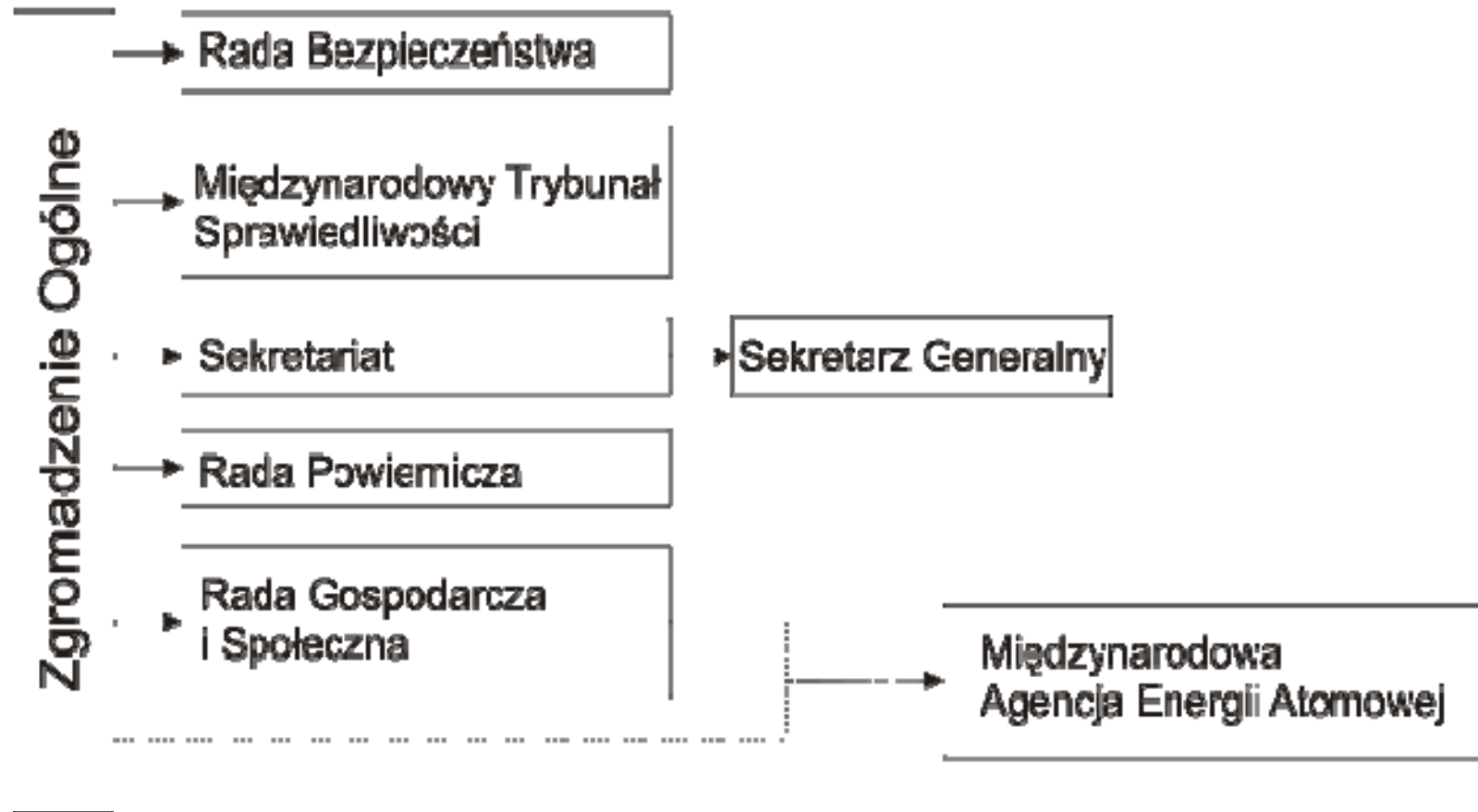
Z budżetu zwyczajnego pokrywane są koszty administracyjne związane z działalnością głównych i pomocniczych organów ONZ.

Fundusze specjalne (operacyjne) pochodzą z dobrowolnych składek deklarowanych przez państwa członkowskie, osoby prawne i fizyczne.

Fundusze operacyjne przeznaczone są realizację operacji pokojowych i specjalnych programów pomocy gospodarczej, humanitarnej i technicznej, prowadzonych głównie przez organizacje wyspecjalizowane ONZ.

Organizacja Narodów Zjednoczonych

Struktura ONZ

Organizacja Narodów Zjednoczonych

Organy ONZ:

- Zgromadzenie Ogólne
- Rada Bezpieczeństwa
- Rada Gospodarczo-Społeczna
- Rada Powiernicza
- Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości
- Sekretariat

Organizacja Narodów Zjednoczonych – Zgromadzenie Ogólne

Organizacja Narodów Zjednoczonych – Zgromadzenie Ogólne

Zgromadzenie Ogólne jest organem plenarnym ONZ składającym się z przedstawicieli wszystkich państw członkowskich. Każde państwo dysponuje w Zgromadzeniu Ogólnym jednym głosem.

W większości spraw Zgromadzenie Ogólne podejmuje decyzje zwykłą większością głosów. W sprawach ważnych, takich jak utrzymanie pokoju i bezpieczeństwa, przyjmowanie nowych członków, wykluczanie i zawieszanie członków, zatwierdzanie budżetu decyzje Zgromadzenia Ogólnego zapadają większością 2/3 głosów.

W ostatnich latach coraz więcej decyzji Zgromadzenia Ogólnego podejmowanych jest na zasadzie konsensusu.

Organizacja Narodów Zjednoczonych – Zgromadzenie Ogólne

Zgromadzenie Ogólne cd.

Zgromadzenie Ogólne raz w roku zbiera się na sesje zwyczajne, w razie potrzeby zwoływane są sesje nadzwyczajne.

Obradom Zgromadzenia Ogólnego przewodniczy przewodniczący i jego 21 zastępców, wybieranych na początku każdej sesji. Przewodniczący Zgromadzenia wybierany jest co roku z kolejnej grupy krajów: afrykańskich, azjatyckich, wschodnioeuropejskich, latynoamerykańskich i karaibskich, zachodnioeuropejskich.

Sesje rozpoczyna trzytygodniowa debata generalna, podczas której szefowie delegacji państw członkowskich prezentują swoje stanowiska dotyczące problemów międzynarodowych.

Organizacja Narodów Zjednoczonych – Zgromadzenie Ogólne

Zgromadzenie Ogólne cd.

Zgromadzeniu Ogólnemu podlegają:

- Komitety Główne (wyspecjalizowane),
- Komitety Proceduralne,
- Komitety Stałe,
- Komitety Specjalne zajmujące się prawami człowieka,
- organy pomocnicze (instytucje i programy).

Organizacja Narodów Zjednoczonych – Zgromadzenie Ogólne

**Ważniejsze agencje i programy ONZ
utworzone przez Zgromadzenie Ogólne:**

- ❖ **Fundusz NZ Pomocy Dzieciom (UNICEF),**
- ❖ **Wysoki Komisarz NZ ds. Uchodźców (UNHCR),**
- ❖ **Światowy Program Żywnościowy (WFP),**
- ❖ **Konferencja NZ ds. Handlu i Rozwoju (UNCTAD),**
- ❖ **Program Rozwoju NZ (UNDP),**
- ❖ **Fundusz Ludnościowy NZ (UNFPA),**
- ❖ **Światowa Rada Żywnościowa (WFC),**
- ❖ **Program Ochrony Środowiska NZ (UNEP).**

Organizacja Narodów Zjednoczonych – Zgromadzenie Ogólne

Kompetencje i zadania Zgromadzenia Ogólnego:

- przyjmowanie nowych państwa członkowskich do ONZ;
- zawieszenie państwa w prawach członka;
- wykluczenie państwa członkowskiego z ONZ;
- udzielanie zaleceń członkom ONZ, Radzie Bezpieczeństwa, z wyłączeniem sytuacji, gdy Rada Bezpieczeństwa wykonuje w związku z jakimkolwiek sporem lub sytuacją, funkcje powierzone jej przez Kartę NZ;
- rozpatrywanie i zatwierdzenie budżetu ONZ;
- ustalanie składek członkowskich dla poszczególnych państw;
- wybór Sekretarza Generalnego ONZ (na wniosek Rady Bezpieczeństwa);

Organizacja Narodów Zjednoczonych – Zgromadzenie Ogólne

Kompetencje i zadania Zgromadzenia Ogólnego cd.:

- wybór niestałych członków Rady Bezpieczeństwa, członków Rady Gospodarczo-Społecznej;
- wybór sędziów Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości (wspólnie z Radą Bezpieczeństwa);
- analiza rocznych, specjalnych sprawozdań Rady Bezpieczeństwa, dotyczących działań podjętych przez nią w celu utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa;
- analiza sprawozdań i raportów innych organów ONZ;
- inicjowanie badań i udzielanie zaleceń dotyczących rozwoju współpracy międzynarodowej.

Organizacja Narodów Zjednoczonych – Rada Bezpieczeństwa

Rada Bezpieczeństwa

Rada Bezpieczeństwa jest jednym z najważniejszych organów ONZ, odpowiadającym za pokój i stabilizację bezpieczeństwa międzynarodowego.

W jej skład wchodzi 15 członków (do 1965 r. 11 członków), z których 5 ma status członków stałych, pozostałych 10 państw to członkowie niestali.

Członkami stałymi Rady Bezpieczeństwa są: Chiny, Francja, Rosja, Stany Zjednoczone i Wielka Brytania.

Członkowie niestali wybierani są przez Zgromadzenie Ogólne na dwuletnią kadencję (co roku zmienia się 5 z nich) według klucza geograficznego.

Organizacja Narodów Zjednoczonych – Rada Bezpieczeństwa

Organizacja Narodów Zjednoczonych – Rada Bezpieczeństwa

Rada Bezpieczeństwa cd.

Członkowie niestali: 3 członków z Afryki, 2 członków z Azji, 2 członków z Ameryki Łacińskiej i Karaibów, 2 członków z Europy Zachodniej, 1 członek z Europy Wschodniej, przy tym jeden członek powinien być państwem arabskim z Azji lub Afryki.

Polska była 5 krotnie członkiem niestałym Rady Bezpieczeństwa (ostatni raz w latach 1996-1997).

Rada Bezpieczeństwa funkcjonuje w systemie ciągłym. Przewodnictwo w Radzie Bezpieczeństwa obejmowane jest na okres jednego miesiąca przez kolejnych członków według kolejności alfabetycznej.

Organizacja Narodów Zjednoczonych – Rada Bezpieczeństwa

Podejmowanie decyzji w Radzie Bezpieczeństwa

Każdy członek Rady Bezpieczeństwa posiada **jeden głos**.

Uchwały w sprawach proceduralnych podejmowane są większością 9 głosów.

Uchwały we wszystkich innych sprawach również zapadają większością 9 głosów, włączając w to głosy wszystkich członków stałych Rady Bezpieczeństwa.

Członkowie stali dysponują **prawem veta**.

Umożliwia im to zablokowanie każdej decyzji merytorycznej Rady Bezpieczeństwa.

Wstrzymanie się od głosu przez stałego członka nie jest traktowane jako wykorzystanie prawa veta.

Organizacja Narodów Zjednoczonych – Rada Bezpieczeństwa

Organy pomocnicze tworzone przez Radę Bezpieczeństwa

Zgodnie z artykułem 29 Karty NZ Rada Bezpieczeństwa może tworzyć organy pomocnicze takie jak komitety stałe, komitety ad hoc – tworzone w razie potrzeby.

Komitety stałe Rady Bezpieczeństwa:

- Komitet Ekspertów ds. Zasad Procedury,
- Komitet ds. Przyjmowania Nowych Członków,
- Komitet ds. Posiedzeń Rady Bezpieczeństwa poza Siedzibą ONZ.

Inne organy tworzone przez Radę Bezpieczeństwa:

- Międzynarodowy Trybunał Karny dla Rwandy,
- Międzynarodowy Trybunał karny dla Byłej Jugosławii.

Organizacja Narodów Zjednoczonych – Rada Bezpieczeństwa

Kompetencje i zadania Rady Bezpieczeństwa:

- działanie na rzecz utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa;
- pokojowe rozwiązywanie sporów w drodze rokowań, badań, pośrednictwa, arbitrażu, pojednania, postępowania prawnego, czy odwołania się do organów lub układów regionalnych;
- podejmowanie akcji w wypadku zagrożenia i naruszenia pokoju oraz powstrzymywania aktów agresji poprzez zupełne lub częściowe przerwanie stosunków gospodarczych, sankcje komunikacyjne, zerwanie stosunków dyplomatycznych, demonstracje, blokady, użycie sił zbrojnych pod auspicjami ONZ;
- uchwalanie zaleceń pod adresem stron znajdujących się w sporze odnośnie sposobu jego rozstrzygnięcia;

Organizacja Narodów Zjednoczonych – Rada Bezpieczeństwa

Kompetencje i zadania Rady Bezpieczeństwa cd.:

- ustanawianie wojskowych misji obserwacyjnych i oddziałów pokojowych, upoważnionych do weryfikacji, czy przestrzegane są uzgodnione rozejmy oraz do działania jako środek odstraszający lub zmniejszający ryzyko wznowienia konfliktu;
- opracowanie planów systemu regulowania zbrojeń;
- rekomendowanie Zgromadzeniu Ogólnemu kandydatury na stanowisko Sekretarza Generalnego;
- wybór części sędziów Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości;
- rekomendowanie Zgromadzeniu Ogólnemu przyjęcia, zawieszenia bądź wykluczenia członków ONZ.

Organizacja Narodów Zjednoczonych – Rada Gospodarczo-Społeczna

Organizacja Narodów Zjednoczonych – Rada Gospodarczo-Społeczna

Rada Gospodarczo-Społeczna

Rada Gospodarczo-Społeczna to ważny organ ONZ o szerokich kompetencjach, zajmujący się szeroko rozumianą problematyką społeczno-gospodarczą.

Składa się z **54 przedstawicieli państw członkowskich** wybieranych przez Zgromadzenie Ogólne na **trzyletnią kadencję** (co roku zmienia się 1/3 członków) według klucza geograficznego: 14 członków z Afryki, 11 z Azji, 10 z Ameryki Łacińskiej i Karaibów, 6 z Europy Wschodniej i 13 z Europy Zachodniej.

Rada Gospodarczo-Społeczna obraduje co miesiąc na kilkudniowych sesjach na przemian w Genewie i Nowym Jorku, a w sierpniu każdego roku odbywa się czterotygodniowa sesja, na której ministrowie państw członkowskich debatuja nad najważniejszymi problemami gospodarczymi, społecznymi i humanitarnymi.

Organizacja Narodów Zjednoczonych – Rada Gospodarczo-Społeczna

Podjęmowanie decyzji w Radzie Gospodarczo-Społecznej

Każdy członek Rady Gospodarczo-Społecznej posiada jeden głos.

Uchwały Rady mają charakter zaleceń i podejmowane są zwykłą większością głosów.

W ważniejszych sprawach uchwały Rady Gospodarczo-Społecznej muszą uzyskać akceptację Zgromadzenia Ogólnego.

Organizacja Narodów Zjednoczonych – Rada Gospodarczo-Społeczna

Organy pomocnicze tworzone przez Radę Gospodarczo-Społeczną

Rada Gospodarczo-Społeczna ze względu na szeroki zakres spraw, którymi się zajmuje, powołała szereg organów pomocniczych takich jak:

- Komitety Sesyjne,
- Komitety Stałe,
- Komisje Funkcjonalne,
- Komisje Regionalne,
- organy ad hoc.

Organizacja Narodów Zjednoczonych – Rada Gospodarczo-Społeczna

Komisje Regionalne Rady Gospodarczo-Społecznej:

- Komisja Gospodarcza dla Afryki (ECA) z siedzibą w Addis Abebie,
- Komisja Gospodarczo-Społeczna dla Azji i Pacyfiku (ESCAP) z siedzibą Bangkoku,
- Komisja Gospodarcza ds. Europy (ECE) z siedzibą w Genewie,
- Komisja Gospodarcza ds. Ameryki Łacińskiej i Karaibów (ECLAC) z siedzibą w Santiago de Chile,
- Komisja Gospodarczo-Społeczna dla Azji Zachodniej (ESCWA) z siedzibą w Bejrucie.

Organizacja Narodów Zjednoczonych – Rada Gospodarczo-Społeczna

Kompetencje i zadania Rady Gospodarczo-Społecznej:

- analiza sytuacji międzynarodowej w sferach: społeczno-gospodarczej, kulturalnej, wychowawczej, zdrowotnej oraz opracowywanie sprawozdań w tym zakresie;
- promowanie poszanowania i przestrzegania praw człowieka i podstawowych wolności;
- wspieranie wyższych standardów życia, pełnego zatrudnienia oraz postępu ekonomicznego i społecznego;
- umożliwianie międzynarodowej współpracy w dziedzinie kultury i edukacji;
- zawieranie umów z organizacjami wyspecjalizowanymi ONZ oraz koordynowanie prac tych organizacji;

Organizacja Narodów Zjednoczonych – Rada Gospodarczo-Społeczna

Kompetencje i zadania Rady Gospodarczo-Społecznej cd.:

- udzielanie zaleceń Zgromadzeniu Ogólnemu, państwom członkowskim i organizacjom wyspecjalizowanym ONZ;
- sporządzanie informacji dla Rady Bezpieczeństwa i udzielanie jej pomocy (na żądanie Rady Bezpieczeństwa);
- świadczenie usług na rzecz państw członkowskich i organizacji systemu NZ za zgodą Zgromadzenia Ogólnego;
- zwoływanie konferencji międzynarodowych zgodnie z zasadami ustalonymi przez ONZ;
- opracowywanie międzynarodowych konwencji i przedstawianie ich Zgromadzeniu Ogólnemu do aprobaty.

Organizacja Narodów Zjednoczonych – Rada Gospodarczo-Społeczna

Działalność Rady Gospodarczo-Społecznej

Rada stała się główną instytucją na świecie zajmującą się najważniejszymi wyzwaniami stawianymi przez globalizację.

Rada Gospodarczo-Społeczna, według rezolucji Zgromadzenia Ogólnego ONZ z 2006 r., zaczęła odgrywać główną rolę w sferze koordynacji i promocji światowego dialogu w dziedzinie polityki, ekonomii, kwestii społecznych i humanitarnych.

Przy Radzie Gospodarczo-Społecznej jest akredytowanych ponad 2350 organizacji pozarządowych z całego świata.

Rada do realizacji swych zadań wykorzystuje aż 70% zasobów ludzkich i środków finansowych, jakimi dysponuje ONZ.

Organizacja Narodów Zjednoczonych – Rada Powiernicza

Organizacja Narodów Zjednoczonych – Rada Powiernicza

Rada Powiernicza

Rada Powiernicza w latach 1945-1994 była ważnym organem ONZ. W jej skład wchodziła Rada Bezpieczeństwa, 8 państw zarządzających terytoriami powierniczymi oraz 8 państw niezarządzających terytoriami powierniczymi, wybranych przez Zgromadzenie Ogólne na 3 lata.

Głównym celem Rady Powierniczej było sprawowanie międzynarodowej kontroli nad terytoriami powierniczymi aż do momentu odzyskania przez nie niepodległości i ustanowienia suwerennych władz.

Rada swoje cele zrealizowała – wszystkie terytoria powiernicze uzyskały niepodległość lub przyłączyły się do krajów sąsiednich. Działalność Rady Powierniczej przyczyniła się również do dekolonizacji.

Organizacja Narodów Zjednoczonych – Rada Powiernicza

Zawieszenie działalności przez Radę Powierniczą

Wraz z uzyskaniem niepodległości przez Palau, ostatniego obszaru objętego Systemem Powiernictwa Narodów Zjednoczonych, **Rada Powiernicza 1 listopada 1994 r. zawiesiła swoją działalność**, znosząc zobowiązanie odbywania corocznych posiedzeń, które mogą być zwoływane w razie zaistniałej potrzeby.

Rady Powierniczej jednak nie rozwiązano z dwóch względów – taka decyzja wymaga zmiany Karty NZ, a temu sprzeciwiają się stali członkowie Rady Bezpieczeństwa, ponadto na świecie istnieje kilkanaście terytoriów niesamodzielnych, które nie podlegają Radzie Powierniczej, ale ONZ może włączyć się w proces ich usamodzielniania.

Organizacja Narodów Zjednoczonych – Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości

Organizacja Narodów Zjednoczonych – Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości

Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości

Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości (MTS) jest głównym organem sądowym ONZ z siedzibą w Hadze.

Działa od 1946 r. w oparciu o statut, który jest integralną częścią Karty NZ.

Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości składa się z 15 sędziów wybieranych bezwzględną większością głosów przez Zgromadzenie Ogólne i Radę Bezpieczeństwa (głosowanie jest przeprowadzane w każdym z tych organów osobno) z listy osób wyznaczonych przez grupy narodowościowe Stałego Trybunału Arbitrażowego.

Sędziowie wybierani są na 9 lat z możliwością reelekcji. Co 3 lata zmienia się 1/3 składu Trybunału.

Organizacja Narodów Zjednoczonych – Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości

Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości cd.

W MTS nie może zasiadać 2 obywateli tego samego państwa.

Sędziowie Trybunału nie mogą zajmować jakichkolwiek stanowisk politycznych i administracyjnych oraz pracować zawodowo.

Pracami MTS kierują prezes i wiceprezes, wybierani przez jego członków na 3 lata.

Polskimi sędziami w Międzynarodowym Trybunale Sprawiedliwości byli Bohdan Winiarski w latach 1946-1967 (prezes Trybunału w latach 1961-1964) i Manfred Lachs w latach 1967-1993 (prezes Trybunału w latach 1973-1976), a Krzysztof Skubiszewski był sędzią ad hoc.

Organizacja Narodów Zjednoczonych – Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości

Funkcje MTS:

- **funkcja sądowa** – rozstrzyganie zgodnie z prawem międzynarodowym sporów prawnych między państwami;
- **funkcja doradcza** – udzielanie opinii doradczych stanowiących odpowiedzi na pytania prawne wnoszone przez upoważnione do tego organy ONZ oraz organizacje wyspecjalizowane ONZ.

Trybunał rozstrzyga spory wyłącznie w przypadku, gdy strony sporu uznały jego jurysdykcję. Wyroki Trybunału są wiążące.

MTS nie rozpatruje skarg osób indywidualnych, lecz jedynie skargi wnoszone przez państwa.

Organizacja Narodów Zjednoczonych – Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości

Stronami postępowania przed MTS mogą być:

- państwa członkowskie ONZ,
- państwa, które nie są członkami ONZ, ale są stronami statutu MTS,
- inne państwa niebędące stronami statutu, na mocy obowiązujących umów międzynarodowych oraz przepisów określonych przez radę Bezpieczeństwa.

MTS jest zobowiązany do udzielania opinii doradczych na żądanie Zgromadzenia Ogólnego i Rady Bezpieczeństwa oraz – na podstawie upoważnienia Zgromadzenia Ogólnego – na żądanie Rady Gospodarczo-Społecznej i Rady Powierniczej i organizacji wyspecjalizowanych, ale tylko w sprawach prawnych, wynikających z ich działalności.

Organizacja Narodów Zjednoczonych – Sekretariat

Sekretariat jest organem administracyjnym ONZ.

W jego skład wchodzi:

- Sekretarz Generalny,
- personel liczący około 9000 osób reprezentujących około 170 państw.

Główna siedziba Sekretariatu mieści się w Nowym Jorku.

Ponadto w Genewie istnieje Europejskie Biuro ONZ.

Sekretariat posiada także kilkadziesiąt ośrodków informacyjnych na całym świecie.

Organizacja Narodów Zjednoczonych – Sekretariat

Zadania Sekretariatu:

- zabezpieczenie pracy organów ONZ (zadania administracyjno-techniczne);
- nadzorowanie i realizacja programów ONZ;
- nadzorowanie i administrowanie operacjami pokojowymi przeprowadzanymi pod egidą ONZ;
- pośrednictwo w rozwiązywaniu sporów międzynarodowych;
- organizacja konferencji międzynarodowych;
- opracowanie projektu budżetu ONZ;
- informowanie społeczności międzynarodowej o pracach ONZ;
- tłumaczenie dokumentów na języki oficjalne ONZ;
- zbieranie składek członkowskich.

Organizacja Narodów Zjednoczonych – Sekretarz Generalny ONZ

Sekretarz Generalny jest najwyższym urzędnikiem administracyjnym ONZ, choć zakres jego obowiązków znacznie wykracza poza funkcje stricte administracyjne.

Uczestniczy we wszystkich posiedzeniach Zgromadzenia Ogólnego ONZ, Rady Bezpieczeństwa, Rady Gospodarczo-Społecznej i Rady Powierniczej.

Sekretarz Generalny ONZ jest wybierany **na 5-letnią kadencję** przez Zgromadzenie Ogólne na wniosek Rady Bezpieczeństwa. Mimo że nie ma formalnego ograniczenia długości okresu urzędowania, to żaden z Sekretarzy nie pełnił swojej funkcji dłużej niż 2 kadencje.

W ONZ panuje zwyczaj, że funkcję Sekretarza Generalnego pełnią osoby pochodzące z różnych regionów świata i z państw, które nie są zaliczane do mocarstw.

Organizacja Narodów Zjednoczonych – Sekretarz Generalny ONZ

Kompetencje i zadania Sekretarza Generalnego ONZ:

- kierowanie pracami Sekretariatu, mianowanie personelu ONZ i koordynacja działalności systemu ONZ;
- reprezentowanie ONZ w stosunkach z państwami i organizacjami międzynarodowymi;
- utrzymywanie stałych kontaktów z państwami członkowskimi;
- pośrednictwo w sporach międzynarodowych i nadzór nad sytuacjami kryzysowymi; nadzór nad przestrzeganiem praw człowieka i akcjami humanitarnymi;
- składanie corocznych sprawozdań Zgromadzeniu Ogólnemu z działalności Sekretariatu;
- możliwość zwrócenia uwagi Radzie Bezpieczeństwa na każdą kwestię, która może zagrażać utrzymaniu pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego.

Organizacja Narodów Zjednoczonych – Sekretarze Generalni ONZ

- **Trygve Lie (1946-1952) – Norwegia,**
- **Dag Hammarskjöld (1953-1961) – Szwecja,**
- **U Thant (1961-1971) – Birma,**
- **Kurt Waldheim (1972-1981) – Austria,**
- **Javier Pérez de Cuéllar (1982-1991) – Peru,**
- **Boutros Boutros-Ghali (1992-1996) – Egipt,**
- **Kofi Annan (1997-2006) – Ghana,**
- **Ban Ki-moon (2007- nadal) – Korea Południowa**

Organizacja Narodów Zjednoczonych – Sekretarze Generalni ONZ

Trygve Lie

Dag Hammarskjöld

Organizacja Narodów Zjednoczonych – Sekretarze Generalni ONZ

U Thant

Kurt Waldheim

Organizacja Narodów Zjednoczonych – Sekretarze Generalni ONZ

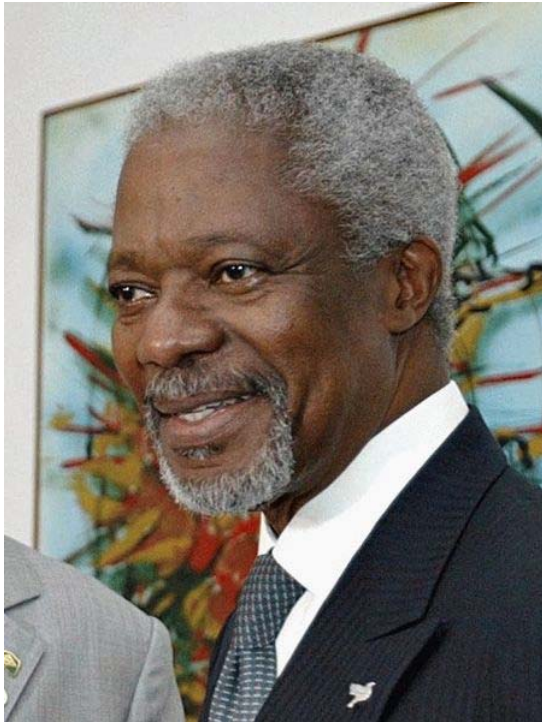

Javier Pérez de Cuéllar

Boutros Boutros-Ghali

Organizacja Narodów Zjednoczonych – Sekretarze Generalni ONZ

Kofi Annan

Ban Ki-moon

Organizacja Narodów Zjednoczonych – Działalność ONZ

Od początku istnienia ONZ prowadziła działalność mającą na celu utrzymanie pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego.

Ilość konfliktów i sporów nakładała na ONZ konieczność prowadzenia misji pokojowych i stosowania innych mechanizmów bezpieczeństwa zbiorowego, np. misji zbrojnych.

Organem mającym kompetencje do podejmowania działań w razie zagrożenia pokoju i zagrożenia bezpieczeństwa międzynarodowego jest Rada Bezpieczeństwa.

Najczęściej stosowanym środkiem do utrzymania pokoju są operacje pokojowe. ONZ nie dysponuje własną armią.

W przypadku każdej misji na siły pokojowe ONZ składają się dobrowolnie dostarczane przez państwa członkowskie kontyngenty wojskowe, uzupełniane w zależności od charakteru misji przez siły policyjne, pracowników i ekspertów.

Organizacja Narodów Zjednoczonych – Działalność ONZ

Podstawowym celem operacji pokojowych jest wprowadzenie lub nadzorowanie realizacji postanowień dotyczących przerwania działań wojennych, rozdzielenia walczących stron, całkowitego lub częściowego rozwiązania konfliktu oraz zabezpieczenia pomocy humanitarnej.

Operacje pokojowe były przeprowadzane zarówno w przypadku konfliktów między państwami jak również w przypadku konfliktów wewnętrznych np. wojen domowych.

Od początku działalności ONZ przeprowadziła prawie 50 misji pokojowych. Obecnie trwa 15 misji pokojowych ONZ.

Oprócz misji pokojowych, za zgodą Rady Bezpieczeństwa, ONZ może podjąć decyzję o zbrojnych działaniach.

Do tej pory takich operacji było kilka, i były to: wojna w Korei, Zatoce Perskiej, w Somalii, Ruandzie, w Bośni i Hercegowinie.

Organizacja Narodów Zjednoczonych – Działalność ONZ

ONZ aktywnie uczestniczy w budowie systemu ochrony praw człowieka na świecie, dostarcza pomocy humanitarnej ofiarom konfliktów, zwalcza przestępczość zorganizowaną, handel narkotykami, bronią i ludźmi.

ONZ prowadzi również działania na rzecz rozwiązania globalnych problemów takich jak: ochrona środowiska, likwidacja ubóstwa, walka z analfabetyzmem, walka z chorobami cywilizacyjnymi takimi jak np. HIV/AIDS, malaria.

Organizacja Narodów Zjednoczonych – zakończone misje pokojowe ONZ (do IX 2010 r.)

Nazwa misji	Zadania i obszar działania	Czas trwania misji
UNEF I Pierwsze Doraźne Siły Pokojowe Organizacji Narodów Zjednoczonych	Nadzór nad wycofaniem sił zbrojnych Francji, Wielkiej Brytanii i Izraela oraz rozdzielanie wojsk izraelsko-egipskich po wojnie 1956 r.	XI 1956 – V 1967
UNOGIL Grupa Obserwatorów Organizacji Narodów Zjednoczonych w Libanie	Kontrolowanie transportu osób i materiałów wojskowych na granicy syryjsko-libańskiej	VI 1958 – XII 1958
ONUC Operacja Organizacji Narodów Zjednoczonych w Kongu	Nadzór nad wycofaniem się belgijskich sił zbrojnych i wszystkich obcych sił wojskowych z Konga, utrzymanie integralności terytorialnej i politycznej niezależności Konga, zapobieżenie możliwości wybuchu wojny domowej.	VII 1960 – VI 1964

Organizacja Narodów Zjednoczonych – zakończone misje pokojowe ONZ (do IX 2010 r.)

Nazwa misji	Zadania i obszar działania	Czas trwania misji
UNSF Siły Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych w Zachodniej Nowej Gwinei (Irian Zachodni)	Nadzór nad zawieszeniem broni i zapewnienie bezpieczeństwa na terytorium Zachodniego Irianu oddanego pod zarząd ONZ do momentu przyłączenia tego terytorium do Indonezji.	X 1962 – IV 1963
UNYOM Misja Obserwacyjna Organizacji Narodów Zjednoczonych w Jemenie	Nadzór nad wprowadzaniem postanowień porozumienia rozjemczego zawartego między Arabią Saudyjską i Egiptem (w Jemenie doszło do wojny domowej, strony były wspierane przez Arabię Saudyjską i Egipt).	VII 1963 – IX 1964
DOMREP Misja Specjalnego Przedstawiciela Sekretarza Generalnego w Dominikanie	Obserwacja sytuacji i przedkładanie raportów o wszelkich naruszeniach zawieszenia ognia przez jakąkolwiek z dwóch stron konkurujących o władzę w państwie.	V 1965 – X 1966

Organizacja Narodów Zjednoczonych – zakończone misje pokojowe ONZ (do IX 2010 r.)

Nazwa misji	Zadania i obszar działania	Czas trwania misji
UNIPOM Misja Obserwacyjna Organizacji Narodów Zjednoczonych w Indiach i Pakistanie	Nadzór nad zawieszeniem broni wzdłuż granicy indyjsko-pakistańskiej, z wyłączeniem prowincji Jammu i Kaszmir, gdzie w tym czasie działała misja UNMOGIP.	IX 1965 – III 1966
UNEF II Drugie Doraźne Siły Pokojowe Organizacji Narodów Zjednoczonych	Nadzór nad przestrzeganiem zawieszenia ognia pomiędzy wojskami Egiptu i Izraela, nadzór nad przemieszczeniem i dyslokacją zwaśnionych stron oraz sprawowanie kontroli nad strefa buforową	X 1973 – X 1979
UNGOMAP Misja Dobrych Usług Organizacji Narodów Zjednoczonych w Afganistanie i Pakistanie	Misja obserwatorów wojskowych i cywilnych mająca pomóc Specjalnemu Przedstawicielowi Sekretarza Generalnego prowadzić rozmowy w celu wypełnienia porozumienia stabilizującego sytuację w Afganistanie oraz prowadzić dochodzenia w razie łamania zasad porozumienia.	V 1988 – III 1990

Organizacja Narodów Zjednoczonych – zakończone misje pokojowe ONZ (do IX 2010 r.)

Nazwa misji	Zadania i obszar działania	Czas trwania misji
UNIIMOG Grupa Obserwatorów Wojskowych Organizacji Narodów Zjednoczonych w Iranie i Iraku	Nadzór nad przestrzeganiem zawieszenia ognia pomiędzy Iranem i Irakiem i wycofaniem wszystkich sił w uznawane przez społeczność międzynarodową granice.	VIII 1988 – II 1991
UNAVEM I Pierwsza Misja Weryfikacyjna ONZ w Angoli	Weryfikacja wycofania wojsk kubańskich z terytorium Angoli, zgodnie z harmonogramem zawartym pomiędzy Kubą i Angolą.	XII 1988 – VI 1991
UNTAG Grupa Pomocy Organizacji Narodów Zjednoczonych w Okresie Przejściowym	Pomoc Specjalnemu Przedstawicielowi Sekretarza Generalnego w uzyskaniu przez Namibię niepodległości, nadzór nad przeprowadzeniem wolnych wyborów, powstrzymywanie aktów przemocy i nadzór nad wycofaniem wojsk. Republiki Południowej Afryki z Namibii.	IV 1989 – III 1990

Organizacja Narodów Zjednoczonych – zakończone misje pokojowe ONZ (do IX 2010 r.)

Nazwa misji	Zadania i obszar działania	Czas trwania misji
ONUCA Grupa Obserwacyjna Organizacji Narodów Zjednoczonych w Ameryce Środkowej	Powstrzymanie dostaw broni do oddziałów partyzanckich działających w Ameryce Środkowej (Nikaragua, Kostaryka, Salwador, Gwatemala, Honduras), które destabilizowały sytuację w regionie, pomoc w procesach demokratyzacji.	XI 1989 – I 1992
UNIKOM Misja Obserwacyjna Organizacji Narodów Zjednoczonych w Iraku i Kuwejcie	Misja obserwatorów mająca na celu monitorowanie granicy iracko-kuwejckiej przed wrogimi akcjami i naruszeniami prawa przez obie strony.	IV 1991 – X 2003
UNAVEM II Druga Misja Weryfikacyjna Organizacji Narodów Zjednoczonych w Angoli	Nadzór nad przestrzeganiem porozumień zawartych pomiędzy rządem Angoli i organizacją UNITA, monitorowanie zawieszenia broni, obserwacja i weryfikacja wyborów w Angoli.	VI 1991 – II 1995

Organizacja Narodów Zjednoczonych – zakończone misje pokojowe ONZ (do IX 2010 r.)

Nazwa misji	Zadania i obszar działania	Czas trwania misji
<p>ONUSAL Misja Obserwacyjna Organizacji Narodów Zjednoczonych w Salwadorze</p>	<p>Nadzór nad wprowadzaniem porozumień zawartych pomiędzy rządem Salwadoru i Frontu Wyzwolenia Narodowego im. Farabundo Marti kończących bardzo długi okres wojny domowej i weryfikacja wyborów w Salwadorze.</p>	<p>VII 1991 – IV 1995</p>
<p>UNAMIC Misja Przygotowawcza Organizacji Narodów Zjednoczonych w Kambodży</p>	<p>Pomoc czterem walczącym stronom w Kambodży w utrzymaniu zawieszenia broni przez okres potrzebny do ustanowienia i rozmieszczenia Tymczasowej Administracji Narodów Zjednoczonych w Kambodży, pomoc w rozminowywaniu głównych szlaków komunikacyjnych.</p>	<p>X 1991 – III 1992</p>

Organizacja Narodów Zjednoczonych – zakończone misje pokojowe ONZ (do IX 2010 r.)

Nazwa misji	Zadania i obszar działania	Czas trwania misji
UNPROFOR Siły Ochronne Organizacji Narodów Zjednoczonych	Powstrzymanie eskalacji konfliktu na terytorium byłej Jugosławii.	II 1992 – III 1995
UNTAC Tymczasowa Administracja Organizacji Narodów Zjednoczonych w Kambodży	Nadzór nad wypełnieniem postanowień porozumienia politycznego o zakończeniu konfliktu w Kambodży (podpisanego w Paryżu w X 1991 r.) – zorganizowanie i przeprowadzenie wyborów, utrzymanie porządku i bezpieczeństwa, powrót uchodźców i odbudowa infrastruktury w Kambodży.	III 1992 – IX 1993
UNOSOM I Pierwsza Operacja Organizacji Narodów Zjednoczonych w Somalii	Nadzór nad zawieszeniem broni w Mogadyszu, stolicy Somalii, zapewnienia ochrony i bezpieczeństwa pracownikom ONZ, ich sprzętu i dostaw pomocy humanitarnej.	IV 1992 – III 1993

Organizacja Narodów Zjednoczonych – zakończone misje pokojowe ONZ (do IX 2010 r.)

Nazwa misji	Zadania i obszar działania	Czas trwania misji
<p>ONUMOZ Operacja Organizacji Narodów Zjednoczonych w Mozambiku</p>	<p>Nadzór nad wprowadzeniem w życie porozumienia pokojowego zawartego pomiędzy walczącymi stronami w Mozambiku – przestrzeganie zawieszenia broni, rozdzielanie walczących sił, demobilizacja, wycofanie zagranicznych wojsk, monitorowanie wyborów.</p>	<p>XII 1992 – XII 1994</p>
<p>UNOSOM II Druga Operacja Organizacji Narodów Zjednoczonych w Somalii</p>	<p>Przywrócenie pokoju, stabilizacji, prawa i porządku w Somalii – nadzór nad zakończeniem przemocy, powstrzymywanie walk zbrojnych, odbieranie nielegalnie posiadanej broni, utrzymanie bezpieczeństwa w portach i na lotniskach, oczyszczanie z min, udział w powrocie uchodźców do swoich domów.</p>	<p>III 1993 – III 1995</p>

Organizacja Narodów Zjednoczonych – zakończone misje pokojowe ONZ (do IX 2010 r.)

Nazwa misji	Zadania i obszar działania	Czas trwania misji
UNOMUR Misja Obserwacyjna Organizacji Narodów Zjednoczonych w Ugandzie i Rwandzie	Monitorowanie granicy pomiędzy Rwandą i Ugandą w celu niedopuszczenia do transportu broni i materiałów wojennych.	VI 1993 – IX 1994
UNOMIG Misja Obserwacyjna Organizacji Narodów Zjednoczonych w Gruzji	Monitorowanie realizacji zawieszenia broni z 1993 r. pomiędzy Gruzją a stroną abchaską, od 1994 r. nadzór nad wprowadzonymi do Gruzji siłami pokojowymi Wspólnoty Państw Niepodległych (głównie Rosji)	VIII 1993 – VI 2009
UNOMIL Misja Obserwacyjna Organizacji Narodów Zjednoczonych w Liberii	Monitorowanie wprowadzenia w życie postanowień pokojowych w Liberii, współpraca z misją Wspólnoty Gospodarczej Państw Afryki Zachodniej.	IX 1993 – IX 1997

Organizacja Narodów Zjednoczonych – zakończone misje pokojowe ONZ (do IX 2010 r.)

Nazwa misji	Zadania i obszar działania	Czas trwania misji
<p>UNMIH Misja Organizacji Narodów Zjednoczonych na Haiti</p>	<p>Pomoc we wprowadzaniu zasad porozumienia zawartego w 1993 r. pomiędzy prezydentem i szefem junty wojskowej (na Haiti) – modernizacja armii, utworzenie sił policyjnych, stworzenie warunków do wolnych i sprawiedliwych, demokratycznych wyborów.</p>	<p>IX 1993 – VI 1996</p>
<p>UNAMIR Misja Organizacji Narodów Zjednoczonych do spraw Pomocy Rwandzie</p>	<p>Pomoc we wprowadzaniu porozumienia pokojowego z Arushy, podpisanego w 1993 r. – monitorowanie przestrzegania porozumienia o zawieszeniu broni w Rwandzie, udział w rozminowaniu, koordynacja pomocy humanitarnej.</p>	<p>X 1993 – III 1996</p>

Organizacja Narodów Zjednoczonych – zakończone misje pokojowe ONZ (do IX 2010 r.)

Nazwa misji	Zadania i obszar działania	Czas trwania misji
UNASOG Grupa Obserwacyjna Organizacji Narodów Zjednoczonych w Strefie Aouzou	Monitorowanie wycofania sił Libii i jej administracji ze Strefy Aouzou w Czadzie zgodnie z decyzją Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości.	V 1994 – VI 1994
UNMOT Misja Obserwatorów Organizacji Narodów Zjednoczonych w Tadżykistanie	Nadzór nad przestrzeganiem zawieszenia broni podpisanego przez rząd tadżycki i opozycję tadżycką, pełnienie misji dobrych usług, utrzymywanie bliskich kontaktów ze stronami konfliktu, misją KBWE (OBWE) i siłami Wspólnoty Państw Niepodległych stacjonującymi w Tadżykistanie, udział w niesieniu pomocy humanitarnej.	XII 1994 – V 2000
UNAVEM III Trzecia Misja Weryfikacyjna ONZ w Angoli	Udział w przywracaniu pokoju i uzyskaniu narodowej zgody w Angoli, kontynuacja działalności pokojowej poprzednich misji ONZ w Angoli: UNAVEM I i UNAVEM II.	II 1995 – VI 1997

Organizacja Narodów Zjednoczonych – zakończone misje pokojowe ONZ (do IX 2010 r.)

Nazwa misji	Zadania i obszar działania	Czas trwania misji
<p>UNCRO Operacja Organizacji Narodów Zjednoczonych Przywrócenia Zaufania w Chorwacji</p>	<p>UNCRO zastąpiła siły UNPROFOR w Chorwacji. Udział w kontroli i monitorowaniu granic pomiędzy Chorwacją a Bośnią i Hercegowiną i Chorwacją a Federalną Republiką Jugosławii, pomoc w dostarczaniu pomocy humanitarnej do Bośni i Hercegowiny przez terytorium Chorwacji, nadzór nad demilitaryzacją półwyspu Prevlaka.</p>	<p>V 1995 – I 1996</p>
<p>UNPREDEP Siły Zapobiegawcze Organizacji Narodów Zjednoczonych</p>	<p>Monitorowanie i zapobieganie wszelkim zagrożeniom dla pokoju i stabilizacji na obszarze Macedonii, współpraca z misją OBWE w Skopje i misją Komisji Europejskiej w Macedonii.</p>	<p>III 1995 – II 1999</p>

Organizacja Narodów Zjednoczonych – zakończone misje pokojowe ONZ (do IX 2010 r.)

Nazwa misji	Zadania i obszar działania	Czas trwania misji
<p>UNMIBH Misja Organizacji Narodów Zjednoczonych w Bośni i Hercegowinie</p>	<p>Monitorowanie, obserwowanie i nadzór nad wprowadzaniem prawa i systemu sprawiedliwości w Bośni i Hercegowinie, udzielanie pomocy rządowi Bośni i Hercegowiny w zakresie organizacji i zarządzania lokalnym personelem policyjnym, utworzenie specjalnych oddziałów porządkowych i policyjnych.</p>	<p>XII 1995 – XII 2002</p>
<p>UNTAES Tymczasowa Administracja Organizacji Narodów Zjednoczonych dla Wschodniej Sławonii, Baranii i zachodniego Sirmium</p>	<p>Realizacja porozumienia zawartego pomiędzy rządem Republiki Chorwacji a lokalnymi władzami chorwackich Serbów w 1995 r. kończącego konflikt zbrojny, pomoc w reintegracji regionu zgodnie z porządkiem konstytucyjnym Republiki Chorwacji.</p>	<p>I 1996 – I 1998</p>

Organizacja Narodów Zjednoczonych – zakończone misje pokojowe ONZ (do IX 2010 r.)

Nazwa misji	Zadania i obszar działania	Czas trwania misji
UNMOP Misja Obserwacyjna Organizacji Narodów Zjednoczonych na Półwyspie Prevlaka	Nadzór nad zdemilitaryzowanym obszarem – Półwysep Prevlaka w Chorwacji (sporny obszar pomiędzy Chorwacją a Jugosławią), zapewnienie spokoju i bezpieczeństwa.	I 1996 – XII 2002
UNSMIH Misja Wsparcia Organizacji Narodów Zjednoczonych na Haiti	Udzielanie pomocy rządowi Haiti w tworzeniu profesjonalnych sił policyjnych i utrzymaniu bezpieczeństwa, promocja instytucji demokratycznych.	VII 1996 – VII 1997
MINUGUA Misja Weryfikacyjna Organizacji Narodów Zjednoczonych w Gwatemali	Weryfikacja przestrzegania porozumienia o zawieszeniu ognia zawartego w 1996 r. pomiędzy rządem Gwatemali i Zjednoczeniem Narodoworewolucyjnym Gwatemali (URNG), nadzorowanie rozbrojenia, rozdzielenie walczących stron, demobilizacja oddziałów UNRG.	I 1997 – V 1997

Organizacja Narodów Zjednoczonych – zakończone misje pokojowe ONZ (do IX 2010 r.)

Nazwa misji	Zadania i obszar działania	Czas trwania misji
<p>UNPSG Policyjna Grupa Wsparcia Organizacji Narodów Zjednoczonych</p>	<p>Monitorowanie działalności policji chorwackiej we Wschodniej Sławonii, Baranii i zachodnim Sirmium (Chorwacja), ze szczególnym uwzględnieniem problemu powrotu uchodźców.</p>	<p>I 1998 – X 1998</p>
<p>MINURCA Misja Organizacji Narodów Zjednoczonych w Republice Środkowoafrykańskiej</p>	<p>Utrzymanie bezpieczeństwa i stabilizacji w stolicy Republiki Środkowoafrykańskiej – Bangui i jej okolicach.</p>	<p>IV 1998 – II 2000</p>
<p>UNOMSIL Misja Obserwacyjna Organizacji Narodów Zjednoczonych w Sierra Leone</p>	<p>Monitorowanie sytuacji militarnej i bezpieczeństwa w Sierra Leone, rozbrajanie i demobilizacja kombatantów, nadzór nad przestrzeganiem międzynarodowego prawa humanitarnego.</p>	<p>VII 1998 – X 1999</p>

Organizacja Narodów Zjednoczonych – zakończone misje pokojowe ONZ (do IX 2010 r.)

Nazwa misji	Zadania i obszar działania	Czas trwania misji
<p>UNAMSIL Misja Organizacji Narodów Zjednoczonych w Sierra Leone</p>	<p>Współpraca ze stronami konfliktu w Sierra Leone we wprowadzaniu postanowień pokojowych z Lome (1999 r.), pomoc w rozbrojeniu, demobilizacji w rozdzielaniu pomocy humanitarnej, wsparcie w przeprowadzaniu wyborów, zapewnienie bezpieczeństwa i pomocy władzom Sierra Leone w wykonywaniu ich obowiązków.</p>	<p>X 1999 – XII 2005</p>
<p>UNTAET Tymczasowa Administracja Organizacji Narodów Zjednoczonych w Timorze Wschodnim</p>	<p>Zapewnienie bezpieczeństwa i utrzymanie prawa i porządku na terytorium Timoru Wschodniego, ustanowienie skutecznej administracji, koordynowanie rozdzielania pomocy humanitarnej, wspieranie zdolności do budowy samorządności.</p>	<p>X 1999 – V 2002</p>

Organizacja Narodów Zjednoczonych – zakończone misje pokojowe ONZ (do IX 2010 r.)

Nazwa misji	Zadania i obszar działania	Czas trwania misji
<p>MONUC Misja Obserwacyjna Organizacji Narodów Zjednoczonych w Demokratycznej Republice Konga</p>	<p>Monitorowanie sytuacji w Kongu, nawiązanie kontaktów ze stronami porozumienia w sprawie zawieszenia broni podpisanego w Lusace, pomoc w przestrzeganiu rozejmu, zapewnienie pomocy w działaniach humanitarnych i nadzorowanie przestrzegania praw człowieka, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet, dzieci i nieletnich żołnierzy.</p>	<p>XI 1999 – VI 2010</p>
<p>UNMEE Misja Organizacji Narodów Zjednoczonych w Etiopii i Erytrei</p>	<p>Monitorowanie procesu zawieszenia broni pomiędzy Etiopią i Erytreą, nadzorowanie zaprzestania walk, nadzór nad tymczasową strefą bezpieczeństwa utworzoną na podstawie porozumienia, rozminowywanie kluczowych miejsc.</p>	<p>VII 2000 – VII 2008</p>

Organizacja Narodów Zjednoczonych – zakończone misje pokojowe ONZ (do IX 2010 r.)

Nazwa misji	Zadania i obszar działania	Czas trwania misji
<p>UNMISET Misja Wsparcia Organizacji Narodów Zjednoczonych dla Timoru Wschodniego</p>	<p>Udzielanie pomocy do czasu przejęcia przez władze Timoru Wschodniego pełnej odpowiedzialności za kraj – zapewnianie pomocy dla podstawowych struktur administracyjnych, współpraca przy powstawaniu służby policyjnej, udział w utrzymaniu zewnętrznego i wewnętrznego porządku w Timorze.</p>	<p>V 2002 – V 2005</p>
<p>ONUB Operacja Narodów Zjednoczonych w Burundi</p>	<p>Zapewnienie przestrzegania zawieszenia broni w Burundi na mocy porozumienia w Arushy, przeprowadzenie demobilizacji, rozbrojenia i reintegracji kombatantów ze społeczeństwem, niesienie pomocy humanitarnej, ochrona personelu ONZ.</p>	<p>VI 2004 – XII 2006</p>

Organizacja Narodów Zjednoczonych

– trwające misje pokojowe ONZ (do IX 2010 r.)

Nazwa misji	Zadania i obszar działania	Początek misji
UNTSO Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Nadzorowania Rozejmu	Nadzór nad arabsko-izraelskim zawieszeniem broni z 1948 r., po kolejnych konfliktach niedopuszczenie do eskalacji konfliktu, współpraca z pozostałymi misjami działającymi w regionie.	V 1948 r.
UNMOGIP Grupa Obserwatorów Wojskowych Organizacji Narodów Zjednoczonych w Indiach i Pakistanie	Nadzór nad indyjsko-pakistańskim zawieszeniem broni w Kaszmirze z 1949 r.	I 1949 r.
UNFICYP Siły Pokojowe Organizacji Narodów Zjednoczonych na Cyprze	Nadzór rozejmu, utrzymanie strefy buforowej między społecznościami grecka turecka na Cyprze, prowadzenie działań humanitarnych.	III 1964 r.

Organizacja Narodów Zjednoczonych

– trwające misje pokojowe ONZ (do IX 2010 r.)

Nazwa misji	Zadania i obszar działania	Początek misji
<p>UNDOF Siły Narodów Zjednoczonych ds. Nadzoru Rozdzielenia Wojsk na Wzgórzach Golan</p>	<p>Nadzór nad wprowadzaniem postanowień porozumienia między Izraelem a Syrią na Wzgórzach Golan – utrzymywanie zawieszenia broni pomiędzy siłami Izraela a Syrią, nadzorowanie rozdzielania sił, nadzór nad strefami ograniczenia użycia sił zbrojnych.</p>	<p>VI 1974 r.</p>
<p>UNIFIL Tymczasowe Siły Zbrojne Organizacji Narodów Zjednoczonych w Libanie</p>	<p>Nadzór nad wycofaniem wojsk izraelskich z Libanu, działania nad przywróceniem pokoju i bezpieczeństwa w rejonie, pomoc rządowi libańskiemu w przywróceniu efektywnej władzy na swoim terytorium.</p>	<p>III 1978 r.</p>

Organizacja Narodów Zjednoczonych

– trwające misje pokojowe ONZ (do IX 2010 r.)

Nazwa misji	Zadania i obszar działania	Początek misji
<p>MINURSO Misja Organizacji Narodów Zjednoczonych na rzecz Referendum na Saharze Zachodniej</p>	<p>Nadzór nad realizacją planu pokojowego dla obszaru Sahary Zachodniej – nadzór nad zawieszeniem broni, kontrola redukcji sił zbrojnych Maroka na spornym terytorium, przeprowadzenie referendum umożliwiającego ludności dokonanie wyboru między niepodległością lub integracją z Marokiem,</p>	<p>IV 1991 r.</p>
<p>UNMIK Misja Tymczasowej Administracji Organizacji Narodów Zjednoczonych w Kosowie</p>	<p>Pełnienie podstawowych funkcji administracyjnych, dążenie do ustanowienia trwałej autonomii i samorządności w Kosowie, ułatwianie politycznego procesu określającego przyszły status Kosowa, koordynacja pomocy humanitarnej wszystkich międzynarodowych agencji, utrzymanie porządku i bezpieczeństwa, zapewnienie powrotu uchodźców.</p>	<p>VI 1999 r.</p>

Organizacja Narodów Zjednoczonych

– trwające misje pokojowe ONZ (do IX 2010 r.)

Nazwa misji	Zadania i obszar działania	Początek misji
UNMIL Misja Organizacji Narodów Zjednoczonych w Liberii	Nadzór nad wprowadzaniem zawieszenia broni Liberii, wspieranie procesu pokojowego, wpieranie pomocy humanitarnej i działań na rzecz ochrony praw człowieka, ochrona personelu ONZ.	IX 2003 r.
UNOCI Misja Organizacji Narodów Zjednoczonych na Wybrzeżu Kości Słoniowej	Nadzór nad wprowadzeniem porozumień pokojowych zawartych przez skonfliktowane strony (Wybrzeże Kości Słoniowej) w 2003 r. – rozbrojenie, demobilizacja, niszczenie broni i amunicji, pomoc przy organizacji wyborów prezydenckich i parlamentarnych, udzielenie pomocy humanitarnej.	IV 2004 r.

Organizacja Narodów Zjednoczonych

– trwające misje pokojowe ONZ (do IX 2010 r.)

Nazwa misji	Zadania i obszar działania	Początek misji
MINUSTAH Misja Stabilizacyjna Organizacji Narodów Zjednoczonych na Haiti	Misja stabilizacyjna, nadzorowanie sytuacji na Haiti, pomoc w rozbrojeniu, demobilizacji i reintegracji uzbrojonych grup, działania na rzecz poszanowania praw człowieka oraz rozwoju demokratycznych instytucji.	VI 2004 r.
UNMIS Misja Organizacji Narodów Zjednoczonych w Sudanie	Nadzór nad wykonywaniem porozumień pokojowych zawartych pomiędzy rządem Sudanu a Ludową Armią Wyzwolenia Sudanu w 2005 r., działania wspomagające akcje humanitarne i na rzecz poszanowania praw człowieka, ochrona ludności cywilnej, ochrona personelu ONZ, od 2006 mandat UNMIS został rozszerzony o region Farfur.	III 2005 r.

Organizacja Narodów Zjednoczonych

– trwające misje pokojowe ONZ (do IX 2010 r.)

Nazwa misji	Zadania i obszar działania	Początek misji
UNMIT Zintegrowana Misja Narodów Zjednoczonych w Timorze Wschodnim	Wspieranie rządu Timoru Wschodniego w umacnianiu stabilności i rozwoju instytucji demokratycznych, pomoc w przeprowadzeniu wyborów prezydenckich i parlamentarnych w 2007 r.	VIII 2006 r.
UNAMID Mieszana Misja Organizacji Narodów Zjednoczonych i Unii Afrykańskiej w Darfurze	Powstrzymanie przemocy w Darfurze, zapewnienia bezpieczeństwa pracownikom organizacji humanitarnych i ludności cywilnej.	VII 2007 r.
MINURCAT Misja Organizacji Narodów Zjednoczonych w Republice Czadu i Republice Środkowoafrykańskiej	Monitorowanie sytuacji w obu państwach, pomoc w powrocie uchodźców, ochrona ludności cywilnej, promowanie praw człowieka i praworządności.	IX 2007 r.

Organizacja Narodów Zjednoczonych – trwające misje pokojowe ONZ (do IX 2010 r.)

Nazwa misji	Zadania i obszar działania	Czas trwania misji
MONUSCO Misja Stabilizacyjna Organizacji Narodów Zjednoczonych w Demokratycznej Republice Konga	Ochrona ludności cywilnej, przedstawicieli organizacji humanitarnych, obrońców praw człowieka, wspieranie rządu kongijskiego w stabilizacji kraju.	VII 2010 r.

Organizacja Narodów Zjednoczonych – Problemy ONZ

ONZ jest zadłużona, a państwa członkowskie, żądając gruntownej reformy tej organizacji, nie płacą składek (prym wiedzie USA).

Innym problemem ONZ jest nadmiernie rozbudowana i kosztowna biurokracja ora złe zarządzanie.

W ostatnich latach pojawiały się zarzuty wobec gospodarowania budżetem ONZ takie jak marnotrawstwo, korupcja czy brak skutecznej kontroli nad finansami.

Również część misji pokojowych prowadzonych przez ONZ nie była skuteczna i zakończyła się fiaskiem – misje pokojowe w Somali w latach 1992-1995, druga misja w Demokratycznej Republice Konga w latach 1998-2002, działania w Rwandzie w 1994 r., które nie zapobiegły ludobójstwu, działania w Bośni i Hercegowinie w 1995 r., które nie zapobiegły rzezi w Srebrenicy.

Organizacja Narodów Zjednoczonych – Reformy ONZ

Kofi Annan w latach 2003-2006 przygotował całościową koncepcję reformy ONZ. Założenia reformy Kofi Anana dotyczyły: redefinicji bezpieczeństwa kolektywnego, wzmocnienie istniejących obostrzeń związanych z bezpieczeństwem, powołania nowych międzynarodowych organów do spraw misji pokojowych i ochrony praw człowieka.

Kofi Annan zaproponował również reformę i poszerzenie Rady Bezpieczeństwa, nowe uregulowania odnośnie używania środków siłowych przez państwa członkowskie i Radę Bezpieczeństwa oraz strategię przeciwdziałania terroryzmowi przez ONZ.

Aktualnie trwa debata. Reforma ONZ jest bardzo potrzebna, ale żeby była głęboka i skuteczna muszą być wprowadzone zmiany w Karcie NZ.

Organizacja Narodów Zjednoczonych – Organizacje wyspecjalizowane ONZ

Organizacje wyspecjalizowane Narodów Zjednoczonych to niezależne, międzyrządowe organizacje, które połączone są z ONZ oddzielnymi porozumieniami przyjętymi przez Zgromadzenie Ogólne ONZ.

Organizacje te funkcjonują, w ramach systemu NZ, na zasadzie oddzielnego członkostwa, posiadając własne władze oraz budżety.

Obecnie działają następujące organizacje wyspecjalizowane, do których należą:

- Międzynarodowy Fundusz Walutowy (IMF),**
- Międzynarodowa Organizacja Pracy (ILO),**
- Międzynarodowa Organizacja Morska (IMO),**
- Międzynarodowy Fundusz Rozwoju Rolnictwa (IFAD),**

Organizacja Narodów Zjednoczonych – Organizacje wyspecjalizowane ONZ

Organizacje wyspecjalizowane ONZ cd:

- ❑ Międzynarodowy Związek Telekomunikacyjny (ITU),**
- ❑ Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Rozwoju Przemysłowego (UNIDO),**
- ❑ Grupa Banku Światowego: Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju (IBRD), Międzynarodowe Stowarzyszeniu Rozwoju (IDA), Międzynarodowa Korporacja Finansowa (IFC), Międzynarodowe Centrum Rozstrzygania Sporów Inwestycyjnych (ICSID), Agencja Wielostronnych Gwarancji Inwestycji (MIGA),**

Organizacja Narodów Zjednoczonych – Organizacje wyspecjalizowane ONZ

Organizacje wyspecjalizowane ONZ cd:

- Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Wyżywienia i Rolnictwa (FAO),
- Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Oświaty, Nauki i Kultury (UNESCO),
- Organizacja Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego (ICAO),
- Powszechny Związek Pocztowy (UPU),
- Światowa Organizacja Własności Intelektualnej (WIPO),
- Światowa Organizacja Meteorologiczna (WMO),
- Światowa Organizacja Turystyki (UNWTO),
- Światowa Organizacja Zdrowia (WHO).

Organizacja Narodów Zjednoczonych – Organizacje związane z ONZ

- ❑ Światowa Organizacja Handlu (WTO),
- ❑ Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej (IAEA).

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO)

ŚWIATOWA
ORGANIZACJA ZDROWIA
WHO

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO)

Siedziba: Genewa

Światowa Organizacja Zdrowia

Geneza i powstanie WHO

WHO została utworzona na Międzynarodowej Konferencji Zdrowia zwołanej przez Radę Gospodarczo-Społeczną ONZ w Nowym Jorku w dniach od 19 czerwca do 22 lipca 1946 r.

Światowa Organizacja Zdrowia rozpoczęła swoją działalność 7 kwietnia 1948 r.

WHO została powołana w celu realizacji postanowień Karty Narodów Zjednoczonych (artykuł 55 nakłada obowiązek rozwiązywania problemów międzynarodowych w zakresie zdrowia przez ONZ).

Światowa Organizacja Zdrowia

Członkowie WHO

Członkami pierwotnymi zostały państwa, których przedstawiciele uczestniczyli w Międzynarodowej Konferencji Zdrowia w Nowym Jorku w 1946 r. i zaakceptowały Konstytucję WHO przed pierwszym posiedzeniem Światowej Organizacji Zdrowia, organu WHO, czyli przed 28 czerwca 1948 r.

Nowi członkowie do WHO są przyjmowani po zaakceptowaniu ich prośby o członkostwo przez Światowe Zgromadzenie Zdrowia zwykłą większością głosów.

Członkostwo w Światowej Organizacji Zdrowia jest dobrowolne.

Członkami WHO mogą stać się państwa należące do ONZ, które przyjęły Konstytucję WHO.

Aktualnie do Światowej Organizacji Zdrowia należą 193 państwa.

Światowa Organizacja Zdrowia

Członkowie WHO cd.

Umowa założycielska WHO nie przewiduje możliwości wystąpienia państw z organizacji.

Jednak przez pewien czas od 1949 do 1957 r. państwa socjalistyczne z wyjątkiem Jugosławii z przyczyn politycznych opuściły WHO (WHO nie uznała tej secesji i uważała państwa socjalistyczne za tzw. członków nieaktywnych).

W 1972 r. po przyjęciu Chin do ONZ, Tajwan został zmuszony do opuszczenia WHO.

Za niewypełnienie obowiązków członkowskich Światowe Zgromadzenie Zdrowia może państwo zawiesić na określony czas w prawie do głosowania lub pozbawić przywilejów, które mu przysługują.

Terytoria zależne, zgodnie z Konstytucją WHO, mogą uzyskać status członka stowarzyszonego.

Światowa Organizacja Zdrowia

Cele i zadania WHO

Głównym celem WHO określonym w Konstytucji organizacji jest osiągnięcie przez wszystkich ludzi możliwie najwyższego poziomu zdrowia.

Zadania WHO:

- wzmocnienie bezpieczeństwa zdrowotnego państw członkowskich,
- wzmocnienie systemów ochrony zdrowia członków WHO,
- wspieranie państw w rozwoju własnej polityki zdrowotnej,
- koordynacja współpracy pomiędzy państwami w zakresie zdrowia,
- transfer technologii i informacji w zakresie ochrony zdrowia.

Światowa Organizacja Zdrowia

Środki finansowe WHO:

- ❖ składki państw członkowskich (uzależnione są od wysokości PKB i liczby ludności danego państwa);
- ❖ pożyczki udzielane przez państwa członkowskie WHO, zgodnie z ustaleniami przyjętymi przez Światowe Zgromadzenie Zdrowia, na pokrycie wydatków organizacji;
- ❖ zyski z zainwestowanych własnych środków pieniężnych;
- ❖ dobrowolne dotacje państw oraz ze źródeł prywatnych;
- ❖ darowizny, spadki i zapisy na rzecz WHO;
- ❖ środki finansowe otrzymane w ramach Programu Rozwoju Narodów Zjednoczonych na realizację konkretnych programów operacyjnych.

Budżet WHO wynosi około 900 mln USD rocznie.

Światowa Organizacja Zdrowia – organy WHO

Organy WHO:

- Światowe Zgromadzenie Zdrowia,
- Rada Wykonawcza,
- Sekretariat z Dyrektorem Generalnym,
- komitety regionalne i biura regionalne.

Światowa Organizacja Zdrowia - organy WHO

□ Światowe Zgromadzenie Zdrowia

Najważniejszy organ WHO złożony z przedstawicieli wszystkich państw członkowskich.

Każde państwo ma prawo do delegowania maksimum 3 przedstawicieli reprezentujących krajową służbę zdrowia, spośród których jeden pełni rolę przewodniczącego.

Każde państwo członkowskie posiada w Zgromadzeniu jeden głos.

Światowe Zgromadzenie Zdrowia obraduje na corocznych sesjach zwyczajnych (najczęściej w maju).

W szczególnych sytuacjach mogą być zwoływane posiedzenia nadzwyczajne.

Światowa Organizacja Zdrowia – organy WHO

Kompetencje Światowego Zgromadzenia Zdrowia:

- wyznaczanie kierunków działania WHO;
- nominacja członków upoważnionych do wyznaczania osób wchodzących w skład Rady Wykonawczej;
- wybór Dyrektora Generalnego;
- przyjmowanie i akceptacja raportów sporządzanych przez Radę Wykonawczą;
- kontrola finansów;
- współpraca z innymi organizacjami na rzecz podnoszenia zdrowotności na świecie;
- sporządzanie raportów dla Rady Gospodarczo-Społecznej ONZ;

Światowa Organizacja Zdrowia – organy WHO

Kompetencje Światowego Zgromadzenia Zdrowia cd.:

- podpisywania umów międzynarodowych (konwencji, układów) w imieniu WHO;
- określanie terenów, na których pożądanym byłoby powołanie do życia instytucji o zasięgu regionalnym, zajmujących się problematyką zdrowia;
- podejmowanie decyzji dotyczących: przestrzegania warunków sanitarnych związanych z przestrzeganiem okresu kwarantanny w celu przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się chorób; określenia standardów międzynarodowych związanych ze stawianiem diagnoz lekarskich; wyznaczania standardów odnośnie do bezpieczeństwa i higieny produktów przetwórstwa biologicznego, farmaceutycznego i innych podlegających obrotom w handlu międzynarodowym itp.;

Światowa Organizacja Zdrowia – organy WHO

□ Rada Wykonawcza

Organ wykonawczy WHO.

Rada składa się z 32 osób desygnowanych przez członków Światowego Zgromadzenia Zdrowia.

Członkowie Rady Wykonawczej są wybierani na okres trzech lat z prawem reelekcji.

Posiedzenia Rady Wykonawczej odbywają się co najmniej dwa razy do roku w miejscu, które Rada wyznacza wcześniej. Rada ze swego składu wybiera przewodniczącego.

Główne spotkanie Rady, na którym przygotowany jest program i rezolucje na zbliżające się posiedzenie Światowego Zgromadzenia Zdrowia, ma miejsce w styczniu.

Światowa Organizacja Zdrowia – organy WHO

Zadania Rady Wykonawczej:

- wprowadzanie w życie postanowień Światowego Zgromadzenia Zdrowia;
- sprawowanie funkcji doradczej wobec Światowego Zgromadzenia Zdrowia;
- przygotowywanie programów spotkań Światowego Zgromadzenia Zdrowia;
- udzielanie odpowiedzi na pytania kierowane do WHO;
- podejmowanie decyzji w imieniu całej WHO w sprawach nagłych (za zgodą Światowego Zgromadzenia Zdrowia);
- powoływanie komitetów, których naczelnym zadaniem jest działanie na rzecz rozwiązywania problemów zdrowia.

Światowa Organizacja Zdrowia – organy WHO

□ Sekretariat z Dyrektorem Generalnym

Sekretariat Światowej Organizacji Zdrowia tworzą **Dyrektor Generalny** oraz pracownicy administracyjni i techniczni.

Dyrektor Generalny jest mianowany podczas posiedzenia Światowego Zgromadzenia Zdrowia na 5-letnią kadencję. Jest odpowiedzialny za sprawy techniczne i administracyjne WHO. Może sprawować funkcje Sekretarza Zgromadzenia Zdrowia, Rady Wykonawczej, wszystkich komisji i komitetów oraz konferencji organizowanych przez WHO.

Dyrektor Generalny przedkłada sprawozdania finansowe i kalkulacje budżetowe oraz jest odpowiedzialny za zatrudnienie.

Światowa Organizacja Zdrowia – organy WHO

□ Komitety i biura regionalne WHO

W celu usprawnienia działalności WHO utworzono 6 regionów, zarządzanych i kierowanych przez biura regionalne:

- 1. Region Europy (z siedzibą w Kopenhadze);**
- 2. Region Afrykański (z siedzibą w Brazzaville);**
- 3. Region Wschodniego Morza Śródziemnego (z siedzibą w Aleksandrii);**
- 4. Region Azji Południowo-Wschodniej (siedziba w New Delhi);**
- 5. Region Zachodniego Pacyfiku (z siedzibą w Manili);**
- 6. Region Ameryki (z siedzibą w Waszyngtonie).**

Światowa Organizacja Zdrowia – organy WHO

Podstawowe funkcje komitetów regionalnych:

- ✓ określanie głównych kierunków działań związanych z konkretnym terenem;
- ✓ kontrola pracy biura regionalnego;
- ✓ współpraca z poszczególnymi komitetami oraz z innymi organizacjami międzynarodowymi, których działalność pokrywa się z kompetencjami WHO;
- ✓ wykonywanie poleceń Światowego Zgromadzenia Zdrowia i Rady Wykonawczej.

Światowa Organizacja Zdrowia

Działalność WHO

- ❖ WHO powołała wiele instytutów naukowo-badawczych związanych z ochroną zdrowia (np. Ośrodek Badań nad Gruźlicą w Kopenhadze, Światowy Ośrodek Badań Grypy w Londynie).
- ❖ WHO prowadzi szkolenia, organizuje konferencje, współpracuje z rządami poszczególnych państw, organizacjami społecznymi i wszelkiego rodzaju innymi placówkami pracującymi na rzecz poprawy warunków zdrowia na świecie.
- ❖ WHO zrealizowała i realizuje wiele specjalistycznych programów, m.in. wprowadziła w życie specjalny program badań i walki z chorobami tropikalnymi. Powołała do życia Specjalny Program Zwalczania AIDS.
- ❖ WHO działa na rzecz unifikacji przepisów sanitarnych i nazewnictwa chorób oraz ujednoczenia i normalizacji leków.

Światowa Organizacja Zdrowia

Działalność WHO cd.

- ❖ WHO koordynuje i prowadzi walkę z zakaźnymi chorobami epidemicznymi, w tym z cholera, trądem, ospą, malarią, gruźlicą i chorobami wenerycznymi. W tym celu WHO utworzyła Światową Służbę Epidemiczną.
- ❖ WHO dostarcza krajom, w których występują epidemie lub istnieje zagrożenie nimi, szczepionki, antybiotyki oraz środki do zwalczania owadów, przenoszących choroby epidemiczne.
- ❖ Jednocześnie inspiruje, popiera i koordynuje badania nad chorobami serca, rakiem, chorobami wirusowymi, zdrowiem psychicznym, chorobami tropikalnymi, genetyką.
- ❖ WHO propaguje najnowsze osiągnięcia w dziedzinie zapobiegania i zwalczania chorób, rozpowszechnia informacje o zjawiskach zagrażających zdrowiu ludzkiemu.

Międzynarodowa Organizacja Pracy (MOP)
International Labour Organization – (ILO)

Międzynarodowa Organizacja Pracy

Siedziba - Genewa

Międzynarodowa Organizacja Pracy

Geneza i powstanie ILO

Międzynarodowa Organizacja Pracy jest jedną z najdłużej działających organizacji międzyrządowych zajmującą się sprawami społecznymi.

Powstała w 1919 r., w trakcie konferencji pokojowej w Wersalu, jako autonomiczna organizacja stowarzyszona z Ligą Narodów. Uchwalona wówczas Konstytucja **ILO** stanowiła rozdział XIII Traktatu Wersalskiego.

Głównym celem Organizacji było dążenie do internacjonalizacji prawa pracy, które miało wyrównywać koszty produkcji w krajach członkowskich, a tym samym zapobiegać nieuczciwej konkurencji opartej na obniżaniu wynagrodzeń i pogarszaniu warunków pracy w handlu międzynarodowym.

Międzynarodowa Organizacja Pracy

Geneza i powstanie ILO cd.

Powstanie **ILO** miało trzy motywy:

- ✓ **humanitarny** (dążenie do poprawy warunków pracy);
- ✓ **polityczny** (konieczność zapewnienia podczas industrializacji pokoju społecznego i zapobiegania niepokojom społecznym);
- ✓ **ekonomiczny** (międzynarodowe uregulowanie umożliwiłoby wyrównanie warunków współzawodnictwa międzynarodowego).

W 1946 r. **Międzynarodowa Organizacja Pracy** jako pierwsza została uznana za organizację wyspecjalizowaną systemu Narodów Zjednoczonych.

W 1969 r., w 50. rocznicę powstania, została uhonorowana Pokojową Nagrodą Nobla.

Międzynarodowa Organizacja Pracy

Członkowie MOP

Członkami założycielami **ILO** były państwa: Belgia, Kuba, Czechosłowacja, Francja, Japonia, Polska, USA, Włochy i Wielka Brytania.

Obecnie do **ILO** należą 183 państwa.

Członkiem MOP może zostać każde państwo należące do ONZ po powiadomieniu Dyrektora Generalnego Międzynarodowego Biura Pracy o formalnym przyjęciu przez siebie zobowiązań, płynących z Konstytucji Międzynarodowej Organizacji Pracy.

Członkami **ILO** mogą zostać również państwa nie będące w ONZ, po formalnym przyjęciu przez siebie zobowiązań, płynących z Konstytucji Międzynarodowej Organizacji Pracy.

Międzynarodowa Organizacja Pracy

Zasady występowania państw członkowskich z MOP

Każde państw członkowskich **ILO** ma prawo do wystąpienia z organizacji poprzez zawiadomienie Dyrektora Generalnego Międzynarodowego Biura Pracy.

Wystąpienie z **ILO** następuje po upływie dwóch lat od daty otrzymania zawiadomienia przez Dyrektora Generalnego z tym zastrzeżeniem, że dany Członek wypełni w tym czasie wszystkie finansowe zobowiązania, wynikające z członkostwa.

Międzynarodowa Organizacja Pracy

Cele i zadania ILO:

- tworzenie międzynarodowego prawa pracy (nazywanego często międzynarodowym kodeksem pracy) w formie konwencji i zaleceń, które zawierają minimalne standardy w zakresie podstawowych praw pracowniczych, takich jak: **wolność związkowa, prawo do organizowania się, prawo do rokowań zbiorowych, zakaz pracy przymusowej i obowiązkowej, równouprawnienie w pracy i wykonywaniu zawodu;**
- promowanie rozwoju niezależnych organizacji pracodawców i pracowników, a także szkolenie członków tych organizacji;
- oferowanie współpracy technicznej, zwłaszcza w zakresie szkolenia zawodowego i rehabilitacji zawodowej, polityki zatrudnienia, administracji pracy, prawa pracy i stosunków pracy, warunków pracy, spółdzielczości, zabezpieczenia społecznego, statystyki pracy oraz bezpieczeństwa i higieny pracy.

Międzynarodowa Organizacja Pracy

Budżet ILO

Międzynarodowa Organizacja Pracy jest finansowana ze składek krajów członkowskich oraz wpłat dobrowolnych.

Wpłaty ze składek członkowskich tworzą tzw. budżet stały **ILO**, który przyjmowany jest przez Międzynarodową Konferencję Pracy na okres dwóch lat.

Budżet stały **ILO** na lata 2010–2011 wynosi 726 720 000 USD. Największymi płatnikami są Stany Zjednoczone – 22% budżetu, Japonia – 16,6%, Niemcy – 8,5%, Wielka Brytania – 6,6% i Francja – 6,3%, zaś składka Polski wynosi 0,501%.

Międzynarodowa Organizacja Pracy

Struktura ILO:

- Konferencja Ogólna (Międzynarodowa Konferencja Pracy),**
- Rada Administracyjna Międzynarodowego Biura Pracy,**
- Międzynarodowe Biuro Pracy,**
- spotkania regionalne,**
- instytucje pomocnicze.**

Międzynarodowa Organizacja Pracy – organy ILO

□ **Konferencja Ogólna (Międzynarodowa Konferencja Pracy)**

Konferencja jest głównym organem **ILO**, składa się z czterech delegatów każdego państwa członkowskiego: dwóch przedstawicieli rządu, jednego reprezentanta pracodawców i jednego pracowników.

Sesje Konferencji odbywają się w Genewie, przynajmniej raz w roku.

Główne zadania Konferencji:

- opracowywanie i przyjmowanie konwencji i zaleceń;
- kontrola stosowania konwencji i zaleceń;
- ustanawianie międzynarodowych standardów pracy
- przyjmowanie programu i budżetu **ILO**.

Międzynarodowa Organizacja Pracy – organy ILO

□ Rada Administracyjna Międzynarodowego Biura Pracy

Rada Administracyjna jest organem wykonawczym **ILO**. Składa się z 56 członków, z których 28 reprezentuje rządy, a po 14 pracodawców i pracowników oraz 66 zastępców członków.

Wśród rządowych członków Rady Administracyjnej 10 miejsc piastują przedstawiciele państw odgrywających największą rolę w przemyśle.

Obecnie są to: Brazylia, Chiny, Francja, Indie, Japonia, Niemcy, Rosja, Stany Zjednoczone, Wielka Brytania i Włochy.

Pozostali przedstawiciele rządowi są wybierani przez delegatów na Konferencję co trzy lata z uwzględnieniem podziału geograficznego.

Rada Administracyjna jest organem zarządzającym i koordynującym działalność **ILO**.

Międzynarodowa Organizacja Pracy – organy ILO

❑ **Międzynarodowe Biuro Pracy**

Międzynarodowe Biuro Pracy (MBP) pełni funkcję administracyjną w **ILO**.

Na jego czele stoi Dyrektor Generalny wybierany przez Radę Administracyjną na 5-letnią kadencję.

MBP zajmuje się organizacyjną, merytoryczną i techniczną obsługą **ILO**, przygotowaniem, zarówno merytorycznym.

MBP jest to również centrum badawczym i dokumentacyjnym oraz wydawcą periodycznych i jednorazowych publikacji **ILO**.

MBP ma również rozległą strukturę terenową, na którą składa się 5 biur regionalnych, biura subregionalne, przedstawicielstwa i biura korespondentów.

Międzynarodowa Organizacja Pracy – organy ILO

Dyrektorzy Generalni Międzynarodowego Biura Pracy w latach 1920-2010

Imię i nazwisko	Państwo	Kadencja
Albert Thomas	Francja	1919-1932
Harold Butler	Wielka Brytania	1932-1938
John G. Winant	USA	1939-1941
Edward Phelan	Irlandia	1941-1948
David A. Morse	USA	1948-1970
C. Wilfred Jenks	Wielka Brytania	1970-1973
Francis Blanchard	Francja	1974-1989
Michel Hansenne	Belgia	1989-1999
Juan Somavia	Chile	Od 1999

Międzynarodowa Organizacja Pracy – organy ILO

❑ **Spotkania regionalne**

Zgodnie z artykułem 38 Konstytucji MOP może zwoływać spotkanie regionalne, w których udział biorą delegaci krajów danego obszaru świata, na zasadzie trójstronności (podobnie jak delegaci na MKP).

Zadaniem spotkań regionalnych jest promocja celów Organizacji w regionie i dyskusja nad głównymi problemami pracy i polityki społecznej państw danego regionu.

Spotkania regionalne nie mają prawa uchwalać konwencji i zaleceń.

Międzynarodowa Organizacja Pracy – organy ILO

Instytucje pomocnicze Międzynarodowego Biura Pracy:

- **Międzynarodowe Centrum Szkolenia MOP w Turynie;**
- **Międzynarodowy Instytut Badań nad Pracą.**

Międzynarodowe Centrum Szkolenia MOP w Turynie zostało utworzone w 1964 r. Poprzez szkolenia i kształcenie Centrum przyczynia się do rozwoju zasobów ludzkich i zdolności instytucjonalnych na rzecz realizowania podstawowego celu **ILO**, jakim jest zapewnienie wszystkim godnej pracy.

Centrum zapewnia państwom członkowskim wsparcie techniczne i usługi doradcze.

Międzynarodowy Instytut Badań nad Pracą został utworzony w 1960 r. w Genewie.

W ramach swojej działalności Instytut organizuje warsztaty, seminaria, stypendia, wizyty studyjne i szkoleniowe.

Międzynarodowa Organizacja Pracy

Działalność ILO

Międzynarodowa Organizacja Pracy działa na podstawie dwuletnich programów opracowywanych przez Radę Administracyjną i przyjmowanych przez Międzynarodową Konferencję Pracy.

Największe osiągnięcia **ILO** ma w dziedzinie normotwórczej – opracowuje i przyjmuje konwencje i zalecenia w zakresie międzynarodowego prawa pracy.

Konwencje są instrumentami wiążącymi państwa, które je ratyfikowały.

Zalecenia nie mają mocy wiążącej, stanowią zbiór wytycznych i celów, do których państwa powinny dążyć.

Do 2009 r. MOP przyjęła 188 konwencji i 199 zaleceń.

Międzynarodowa Organizacja Pracy

Działalność ILO

Spośród wszystkich przyjętych konwencji, osiem uznawanych jest za tzw. **konwencje fundamentalne**, a cztery za tzw. **konwencje priorytetowe**:

Konwencje fundamentalne:

- Konwencja nr 29 dotycząca pracy przymusowej z 1930 r.
- Konwencja nr 87 dotycząca wolności związkowej i ochrony praw związkowych z 1948 r.
- Konwencja nr 98 dotycząca stosowania zasad prawa organizowania się i rokowań zbiorowych z 1949 r.

Międzynarodowa Organizacja Pracy

Działalność ILO

Konwencje fundamentalne cd.:

- Konwencja nr 100 dotycząca jednakowego wynagrodzenia dla pracujących mężczyzn i kobiet za pracę jednakowej wartości z 1951 r.
- Konwencja nr 105 dotycząca zniesienia pracy przymusowej z 1957 r.
- Konwencja nr 111 dotycząca dyskryminacji w zakresie zatrudnienia i wykonywania zawodu z 1958 r.
- Konwencja nr 138 dotycząca najniższego wieku dopuszczenia do zatrudnienia z 1973 r.
- Konwencja nr 182 dotycząca zakazu i natychmiastowych działań na rzecz eliminacji pracy dzieci z 1999 r.

Międzynarodowa Organizacja Pracy

Działalność ILO

Konwencje priorytetowe:

- Konwencja nr 81 dotycząca inspekcji pracy w przemyśle i handlu, z 1947 r.
- Konwencja nr 122 dotycząca polityki zatrudnienia, z 1964 r.
- Konwencja nr 129 dotycząca inspekcji pracy w rolnictwie, z 1969 r.
- Konwencja nr 144 dotycząca trójstronnych konsultacji w zakresie wprowadzania w życie międzynarodowych norm w sprawie pracy, z 1976 r.

Polska ratyfikowała dotychczas 89 konwencji (z czego 81 jest w mocy), w tym wszystkie konwencje fundamentalne i priorytetowe.

Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Wyżywienia i Rolnictwa (FAO)

Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Wyżywienia i Rolnictwa (FAO)

Siedziba – Rzym

Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Wyżywienia i Rolnictwa (FAO)

Geneza i powstanie FAO

FAO została utworzona z inicjatywy 44 państw koalicji antyhitlerowskiej uczestniczących w konferencji poświęconej problemom rolnictwa i wyżywienia, która odbyła się w maju 1943 roku w Hot Springs w USA.

Konferencja powołała do życia komisję, której celem było opracowanie projektu umowy założycielskiej FAO.

16 października 1945 r. na pierwszej sesji konferencji FAO w Québec w Kanadzie podpisano umowę założycielską, noszącą nazwę konstytucji. Weszła ona w życie w dniu jej podpisania.

14 grudnia 1945 r. FAO podpisała umowę z ONZ, stając się organizacją wyspecjalizowaną należącą do systemu ONZ.

Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Wyżywienia i Rolnictwa (FAO)

Członkowie FAO

Konstytucja FAO przewiduje dwa rodzaje członkostwa w organizacji – zwyczajne i stowarzyszone.

Członkami zwyczajnymi FAO mogą być państwa.

Status członka zwyczajnego uzyskuje się w wyniku decyzji Konferencji FAO, podjętej większością $\frac{2}{3}$ głosów, po uprzednim złożeniu podania o przyjęcie oraz dokumentu o zaakceptowaniu zobowiązań wynikających z umowy założycielskiej FAO.

Każdy członek zwyczajny dysponuje jednym głosem.

Członkami stowarzyszonymi mogą być obszary niesamodzielne, Nie mają one prawa głosowania ani pełnienia jakichkolwiek funkcji w FAO.

Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Wyżywienia i Rolnictwa (FAO)

Członkowie FAO cd.

Każde państwo może wystąpić z FAO. Wystąpienie następuje w rok od momentu zawiadomienia Dyrektora Generalnego FAO o podjęciu przez państwo takiej decyzji.

W latach 1949-1951 z FAO wystąpiły: Polska, Czechosłowacja i Węgry. W 1957 roku Polska ponownie przystąpiła do FAO.

Członkiem FAO jest również Unia Europejska jako podmiot międzynarodowy korzystający z podmiotowości prawnej przynależnej Wspólnocie Europejskiej.

Do FAO należą 192 państwa (stan na 2010 r.).

Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Wyżywienia i Rolnictwa (FAO)

Cele i zadania FAO:

- dążenie do poprawy warunków wyżywienia i warunków życia ludności w skali ogólnoświatowej;
- popieranie rozwoju rolnictwa, leśnictwa, rybołówstwa;
- popieranie międzynarodowej wymiany i dystrybucji produktów rolnych;
- uwolnienie ludzkości od klęski głodu; promocja techniki w produkcji żywności;
- organizowanie pomocy rozwojowej i humanitarnej;
- podejmowanie działań związanych z problemami zwalczania szkodników i chorób zakaźnych roślin i zwierząt, zapobieganiem erozji gleb, problemami nawadniania terenów rolnych.

Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Wyżywienia i Rolnictwa (FAO)

Budżet FAO

FAO jest finansowana ze składek państw członkowskich.

Na działalność operacyjną otrzymuje również dotacje z agendy ONZ Program Narodów Zjednoczonych do Spraw Rozwoju, dotacje od Międzynarodowego Funduszu Rozwoju Rolnictwa oraz wielu innych instytucji międzynarodowych.

Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Wyżywienia i Rolnictwa – organy FAO

Organy FAO

- Konferencja,**
- Rada,**
- Sekretariat.**

Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Wyżywienia i Rolnictwa – organy FAO

□ Konferencja

Konferencja jest organem plenarnym FAO, obradującym raz na dwa lata.

Konferencję tworzą przedstawiciele wszystkich państw członkowskich.

Podstawowe zadania Konferencji:

- określanie polityki i kierunków działania FAO,
- uchwalanie programów działania FAO,
- zatwierdzanie budżetu,
- wybór członków Rady i Dyrektora Generalnego FAO,
- przyjmowanie nowych państw do FAO.

Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Wyżywienia i Rolnictwa – organy FAO

□ Rada

Rada jest organem zarządzającym FAO.

Rada składa się z 49 członków wybieranych przez Konferencję na 3 lata, zgodnie z zasadą reprezentacji geograficznej.

Na czele Rady stoi Przewodniczący. Radzie podlegają bezpośrednio Specjalne Komitety Branżowe.

Podstawowe zadania Rady:

- przygotowanie kolejnych Konferencji;
- nadzór nad realizacją programów FAO;
- przeprowadzanie przeglądu sytuacji na świecie w dziedzinie rolnictwa i wyżywienia;
- uchwalanie zaleceń pod adresem państw członkowskich FAO.

Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Wyżywienia i Rolnictwa – organy FAO

☐ Sekretariat

Sekretariat FAO zajmuje się bieżącą działalnością FAO.

Sekretariatem kieruje Dyrektor Generalny.

Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Wyżywienia i Rolnictwa (FAO)

Działalność FAO

FAO przede wszystkim zbiera i opracowuje informacje oraz prowadzi badania na temat produkcji w rolnictwie, hodowli zwierzęcej, rybołówstwie i leśnictwie oraz dystrybucji i konsumpcji surowców i produktów.

Rezultaty tych prac są opublikowane w jej wydawnictwach periodycznych, w postaci rocznych raportów o sytuacji rolniczej i żywnościowej na świecie, jak też w postaci publikacji nieperiodycznych lub jednorazowych. Na podstawie raportów FAO uchwała zalecenia pod adresem państw członkowskich.

FAO opracowała oraz zainicjowała wiele programów mających na celu podniesienie produkcji rolniczej na świecie i walkę z głodem.

Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Wyżywienia i Rolnictwa (FAO)

Działalność FAO cd.

Z inicjatywy ONZ od 1960 roku FAO wspólnie z tą organizacją realizuje Światowy Program Wyżywienia, którego celem jest udzielanie pomocy żywnościowej krajom rozwijającym się oraz krajom dotkniętym klęskami żywiołowymi.

Również od 1960 roku FAO kieruje programem Kampania Walki z Głodem.

W 1963 r. z inicjatywy FAO ONZ utworzyło tzw. **Światowy Program Żywnościowy**, który stał się agendą ONZ, a także największą organizacją humanitarną świata powołaną do zwalczania globalnego głodu.

Od 1984 r. w ramach FAO działa tzw. Światowy System Bezpieczeństwa Żywnościowego, którego celem jest zapobieganie klęskom głodu.

***Międzynarodowy Fundusz Walutowy
International Monetary Fund (IMF)***

Międzynarodowy Fundusz Walutowy *International Monetary Fund (IMF)*

Siedziba w Waszyngtonie

Międzynarodowy Fundusz Walutowy (IMF)

Geneza i powstanie IMF

Wielki kryzys gospodarczy oraz postępująca integracja gospodarek światowych skłoniła państwa kapitalistyczne do utworzenia międzynarodowej organizacji, która pomagałaby stabilizować sytuację finansową (walutową) państw członkowskich.

Decyzja o powołaniu Międzynarodowego Funduszu Walutowego zapadła podczas konferencji, która odbyła się w dniach **01-22.07.1944 r. w Bretton Woods** w Stanach Zjednoczonych.

Na konferencji został przyjęty statut Funduszu. Również wtedy powołano Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju, powszechnie znany jako Bank Światowy.

Międzynarodowy Fundusz Walutowy (IMF)

Geneza i powstanie IMF cd.

Formalnie MFW powstał jednak dopiero rok później, kiedy to **27.12.1945** r. 29 państw-założycieli ratyfikowało Statut. Pierwsze posiedzenie organu plenarnego IMF – Rady Gubernatorów odbyło się 8 marca 1946 r. w Savannah w USA. Podjęto tam decyzję o ulokowaniu siedziby organizacji w Waszyngtonie oraz wybrano pierwszy Komitet Wykonawczy.

Działalność operacyjną IMF rozpoczął 1 marca 1947 r. W 1947 r. IMF podpisał umowę z ONZ, stając się organizacją wyspecjalizowaną systemu Narodów Zjednoczonych.

Międzynarodowy Fundusz Walutowy (IMF)

Członkowie IMF

Członkami pierwotnymi **IMF** są państwa, które podpisały statut na konferencji założycielskiej w Breton Woods oraz ratyfikowały go przed 27 grudnia 1945 r. (29 państw, w tym Polska).

Członkiem wtórnym IMF może zostać każde państwo, które spełni warunki przystąpienia do Funduszu.

Aktualnie do IMF należy 187 państw.

Członkami Funduszu są prawie wszystkie kraje ONZ – wyjątek stanowią jedynie Andora, Kuba, Korea Północna, Lichtenstein, Monako, Nauru i Tuvalu.

Polska była jednym z członków-założycieli IMF. Jednak pod presją ZSRR wystąpiła z Funduszu 14.03.1950 r.

Dopiero 12.06.1986 r. Polska została ponownie członkiem Funduszu.

Międzynarodowy Fundusz Walutowy (IMF)

Warunki przystąpienia państw do IMF:

- ✓ wyrażenie gotowości i chęci uczestnictwa w IMF (złożenie akcesu, przyjęcie pracowników Funduszu i dokonanie negocjacji członkowskich);
- ✓ sprostanie i zaakceptowanie wymagań statutowych Funduszu (przede wszystkim czy państwo jest w stanie dokonywać wpłat do kapitału zakładowego IMF);
- ✓ otrzymanie co najmniej 85% ogólnej liczby głosów w Radzie Gubernatorów w głosowaniu nad przyjęciem danego państwa do IMF.

Międzynarodowy Fundusz Walutowy (IMF)

Zasady występowania państw członkowskich z IMF

Każde z państw członkowskich IMF ma prawo do wystąpienia z organizacji przez pisemne zawiadomienie.

Państwo członkowskie może zostać wykluczone z IMF gdy:

- nie dopełnia swych obowiązków statutowych (Fundusz może pozbawić go prawa do korzystania z zasobów IMF),
- po upływie określonego czasu dalej nie wypełnia któregokolwiek ze swych obowiązków (Rada Gubernatorów może pozbawić go członkostwa większością 85% ogólnej liczby głosów).

IMF może zawiesić państwo członkowskie w jego prawach. Przed podjęciem wyżej wymienionych kroków, państwo członkowskie musi być o nich poinformowane i ma prawo do odniesienia się wobec nich.

Międzynarodowy Fundusz Walutowy (IMF)

Obowiązki państw członkowskich IMF:

- ✓ zgłoszenie przynależności kraju do wybranego systemu walutowego i przestrzeganie jego zasad,
- ✓ informowanie na bieżąco o sytuacji gospodarczej w dziedzinie handlu zagranicznego, bilansu płatniczego, rezerw walutowych itp.,
- ✓ przedstawianie programów stabilizacyjnych i równoważenia bilansu płatniczego,
- ✓ przestrzeganie uwag odnośnie do wskazówek IMF udzielanych na podstawie analiz ekspertów organizacji.

Międzynarodowy Fundusz Walutowy (IMF)

Cele IMF:

- popieranie międzynarodowej współpracy walutowej;
- ułatwianie rozwoju i zrównoważonego wzrostu handlu międzynarodowego;
- wspomaganie stabilizacji finansowej państw członkowskich,
- wspieranie tworzenia wielostronnego systemu płatności w transakcjach między członkami Funduszu;
- udostępnianie swoich zasobów krajom członkowskim mającym trudności z bilansem płatniczym;
- skracanie okresu i zmniejszanie stopnia nierównowagi w bilansach płatniczych krajów członkowskich;
- wzmacnianie zaufania do gospodarek państw członkowskich.

Międzynarodowy Fundusz Walutowy (IMF)

Funkcje IMF:

- ❖ **kontrolna** – nadzorowanie przestrzegania przez państwa członkowskie ustanowionych przez IMF reguł postępowania dotyczących polityki walutowej, płatności międzynarodowych i wymienialności walut,
- ❖ **operacyjna** – udzielanie różnego rodzaju pomocy finansowej państwom członkowskim,
- ❖ **regulacyjna** – stworzenie forum wielostronnych negocjacji i współpracy w dziedzinie międzynarodowych stosunków walutowych,
- ❖ **konsultacyjna** – przez usługi konsultacyjne i współpracę krajów członkowskich oraz jako forum wymiany doświadczeń między krajami w radzeniu sobie z problemami natury gospodarczej.

Międzynarodowy Fundusz Walutowy (IMF)

Korzyści z członkostwa w IMF:

- ❖ korzystanie z niżej oprocentowanych kredytów niż w innych źródłach,
- ❖ uzyskanie nieoprocentowanej i bezzwrotnej pożyczki w przypadku emisji SDR,
- ❖ podniesienie wiarygodności kredytowej danego państwa na arenie międzynarodowej.

Międzynarodowy Fundusz Walutowy (IMF)

Źródła finansowania działalności IMF:

- **Kapitał zakładowy** (składki państw członkowskich – każdy kraj członkowski ma przypisaną określoną składkę – kwotę udziałową, opartą na relatywnej wielkości gospodarki kraju. Składki są poddawane weryfikacji co pięć lat, aktualnie wartość składek wynosi ponad **350 mld USD**).
- **Pożyczki** zaciągane na rynku międzynarodowym.
- **Złoto** (aktualne zasoby złota IMF mają wartość ponad **100 mld USD**).
- **Odsetki** od pożyczzonego kapitału.

Międzynarodowy Fundusz Walutowy (IMF)

Special Drawing Rights (Specjalne Prawa Ciągnięcia)

W działaniach IMF ważną funkcję spełnia, utworzona w 1969 r. jednostka rozrachunkowa, mająca charakter pieniądza bezgotówkowego, zwana SDR (Special Drawing Rights, Specjalne Prawa Ciągnięcia).

Początkowo jedna jednostka SDR była zdefiniowana jako 0.888671 grama czystego złota. Następnie od 1974 r. wartość SDR została oparta na koszyku najważniejszych walut świata.

Skład koszyka jest poddawany weryfikacji co pięć lat, aby upewnić się, że znajdują się w nim waluty mające aktualnie największą wagę w wymianie międzynarodowej. Obecnie skład koszyka SDR wchodzi następujące waluty: **dolar amerykański, euro, jen japoński i funt szterling.**

IMF przydziela SDR państwom członkowskim proporcjonalnie do ich kwot udziałowych w kapitale zakładowym.

Międzynarodowy Fundusz Walutowy – organy IMF

Organy IMF:

- Rada Gubernatorów,
- Rada Wykonawcza (zwana również Radą Administracyjną),
- Dyrektor Generalny,
- Komitet Rozwoju i Międzynarodowy Komitet Walutowy i Finansowy (organy doradcze Rady Gubernatorów i Rady Wykonawczej).

Międzynarodowy Fundusz Walutowy – organy IMF

□ Rada Gubernatorów

Rada Gubernatorów – organ plenarny, międzyrządowy – główny organ decyzyjny IMF.

Składa się z Gubernatorów oraz ich zastępców (z każdego kraju po dwie osoby).

Gubernatorami są zwykle ministrowie finansów lub prezesi banków centralnych poszczególnych krajów, a ich zastępcami wiceministrowie lub wiceprezesi.

Posiedzenia Rady Gubernatorów odbywają się na ogół raz do roku w Waszyngtonie.

Przedmiotem obrad jest aktualna sytuacja w gospodarce światowej.

Międzynarodowy Fundusz Walutowy – organy IMF

Kompetencje Rady Gubernatorów:

- ustalanie warunków przyjmowania i przyjmowanie członków, ich zawieszanie i wykluczanie;
- uchwalanie zmian w wysokościach wpłat członkowskich do kapitału zakładowego Funduszu;
- decydowanie o rozdziale sum SDR;
- ustalanie zasad podziału zysku i jego rozdysponowanie;
- zawieranie umów z innymi organizacjami międzynarodowymi;
- wybieranie Rady Wykonawczej i ustalanie jej wynagrodzeń;
- określanie warunków kontraktu Dyrektora Generalnego;
- decyzja o likwidacji IMF.

Międzynarodowy Fundusz Walutowy – organy IMF

□ Rada Wykonawcza (Rada Administracyjna)

Rada Wykonawcza – organ wykonawczy IMF. Zajmuje się bieżącą działalnością. W jej skład wchodzi 24 Dyrektorów Wykonawczych w randze ministrów oraz ich zastępców.

Na czele Rady Wykonawczej stoi Dyrektor Generalny.

Sześciu dyrektorów z krajów wpłacających najwyższe stawki posiada status dyrektorów stałych.

Osiemnastu pozostałych jest wybieranych na dwuletnią kadencję.

Główne zadania Rady Wykonawczej:

- decydowanie o polityce kredytowej MFW oraz nadzorowanie wykonywania umów kredytowych;
- kwestie zadłużenia międzynarodowego;
- sprawy zlecone przez Radę Gubernatorów.

Międzynarodowy Fundusz Walutowy – organy IMF

□ **Dyrektor Generalny**

Na czele IMF stoi Dyrektor Generalny, którego kadencja trwa 5 lat. Do tej pory urząd sprawowało 10 osób.

Tradycyjnie na to stanowisko wybierany jest Europejczyk.

Aktualnie funkcję Dyrektora Generalnego pełni **Christine Lagarde** z Francji. Jej zastępcą jest John Lipsky.

Dyrektorem Generalnym nie może być ani Gubernator, ani Dyrektor Wykonawczy.

Międzynarodowy Fundusz Walutowy – organy IMF

- ❑ **Komitet Rozwoju** – organ doradczy Rady Gubernatorów i Rady Wykonawczej.
Zajmuje się problemami transferu zasobów rzeczowych do krajów rozwijających się oraz inną pomocą udzielaną przez IMF tym krajom.

- ❑ **Międzynarodowy Komitet Walutowy i Finansowy** – organ doradczy Rady Gubernatorów.
Dostarcza informacji o: dostosowaniu międzynarodowego systemu walutowego oraz płynności międzynarodowej do warunków funkcjonowania gospodarki światowej, poprawkach do statutu zgłaszanych przez Dyrektorów Wykonawczych, bieżących wydarzeniach stwarzających zagrożenie dla funkcjonowania systemu walutowego.

Międzynarodowy Fundusz Walutowy – organy IMF

Inne organy IMF

W IMF funkcjonuje Sekretariat oraz wiele Departamentów:

- ❑ Departamenty regionalne (Afryki, Azji i Pacyfiku, Europy, Środkowego Wschodu i Azji Centralnej oraz Półkuli Zachodniej),
- ❑ Departamenty funkcjonalne i usług specjalnych (finansowy, finansów publicznych, Instytut IMF, prawny, walutowy, opracowania i analizy, badań, statystyki i skarbu).

Międzynarodowy Fundusz Walutowy (IMF)

Działalność IMF

Działalność IMF polega głównie na udzielaniu pomocy finansowej państwom członkowskim w sytuacji kryzysowej, zwłaszcza przy kryzysie finansowym (np. brak równowagi w bilansie płatniczym, niestabilność walutowa itp.)

W działalności Funduszu przeważają usługi kredytowe. Kredyty IMF są bardzo atrakcyjne dla krajów członkowskich – niskoprocentowane.

W ramach IMF funkcjonuje program redukcji ubóstwa i wspierania rozwoju. Jest to niskoprocentowany kredyt dla krajów ubogich. Aktualnie jest on dostępny dla 78 krajów.

IMF współpracuje z wieloma instytucjami finansowymi na całym świecie, m.in. z Bankiem Światowym, Światową Organizacją Handlu oraz agendami ONZ.

Międzynarodowy Fundusz Walutowy (IMF)

Działalność IMF cd.

IMF wspomaga kraje członkowskie we wdrażaniu reform oraz programów dostosowawczych, które mają przywrócić dobre warunki do zrównoważonego wzrostu gospodarczego, wzrostu zatrudnienia oraz zwiększenia inwestycji.

Jednak aby otrzymać pożyczkę, rząd danego kraju musi zgodzić się na wprowadzenie reform i zobowiązać się do nadzorowania ich przebiegu.

IMF dokonuje także analizy bieżącej sytuacji światowej gospodarki oraz zachęca do zacieśniania współpracy między krajami członkowskimi.

Światowa Organizacja Handlu (WTO)

Światowa Organizacja Handlu (WTO)

Siedziba Genewa

Światowa Organizacja Handlu (WTO)

Geneza i powstanie WTO

WTO – organizacja międzyrządowa powstała 1 stycznia 1995 roku na mocy porozumienia podpisanego 15 kwietnia 1994 roku w Marrakeszu (Maroko) na zakończenie tzw. Rundy Urugwajskiej międzynarodowych negocjacji handlowych.

WTO zastąpiła obowiązujący od 1948 roku Układ Ogólny w sprawie Taryf Celnych i Handlu – GATT.

Zasady działania WTO i jej statut zostały opracowane w 1947 r. podczas Konferencji ds. handlu w Hawanie. Brak porozumienia co do zasad handlu międzynarodowego i roli WTO uniemożliwiły powstanie tej organizacji.

WTO przejęła zadania GATT.

Światowa Organizacja Handlu (WTO)

Członkowie WTO

Członkami pierwotnymi zostały państwa, które do 1 stycznia 1995 r. podpisały i ratyfikowały akt o ustanowieniu WTO (76 państw, nie było wśród nich Polski – Polska wprawdzie podpisała układ o ustanowieniu WTO 15 kwietnia 1994 r., ale ratyfikowała go po 1 stycznia 1995 r. – w lutym 1995 r. i formalnie została członkiem Światowej Organizacji Handlu w dniu 1 lipca 1995 r.

Członkiem wtórnym WTO może zostać każde państwo lub terytorium celne, które posiada autonomię w wymianie handlowej.

Nowi członkowie do WTO przyjmowani są na podstawie zgody Konferencji Ministerialnej (organ plenarny WTO) większością dwóch trzecich wszystkich państw członkowskich i w wyniku negocjacji.

Światowa Organizacja Handlu (WTO)

Członkowie WTO cd.

Obecnie w WTO wyróżniamy dwa rodzaje członkostwa: członków zwyczajnych i obserwatorów. Członkowie zwyczajni mają pełne prawa.

Obserwatorzy mogą brać udział we wszystkich pracach WTO, lecz bez prawa głosu.

O status obserwatora ubiegają się państwa, które chcą w przyszłości przystąpić do WTO w charakterze członków zwyczajnych.

Aktualnie do WTO należą 153 państwa (stan na listopad 2010 r.). Status obserwatora posiada 30 państw.

Każde państwo członkowskie może wystąpić z WTO.

Światowa Organizacja Handlu (WTO)

Procedury akcesyjne do WTO (etapy):

- zgłoszenie przez państwo chęci (wniosku) przystąpienia do WTO;
- uzyskanie przez państwo statusu obserwatora;
- przejście przez cztery procedury negocjacyjne:
 - dostarczenie przez rząd kraju kandydującego raportu dotyczącego wszystkich aspektów polityki handlowej i ekonomicznej państwa związanych z porozumieniami WTO,
 - ustalenie przez z grupę roboczą polityki i zasad negocjacji,
 - przeanalizowanie polityki handlowej państwa kandydującego i ustalenie warunków przyjęcia kandydata do WTO,
 - przyjęcie nowego członka do WTO przez Konferencję Ministerialną większością dwóch trzecich. Podpisanie przez państwo kandydujące traktatu członkowskiego a następnie ratyfikowanie go.

Światowa Organizacja Handlu (WTO)

Cele WTO:

- administrowanie wielostronnymi porozumieniami handlowymi składającymi się na dorobek prawny WTO;
- pełnienie roli forum wielostronnych negocjacji handlowych;
- podejmowanie prób rozwiązywania sporów handlowych;
- czuwanie nad wdrażaniem i przestrzeganiem wszystkich obowiązujących postanowień przez jej członków;
- współpraca z Międzynarodowym Funduszem Walutowym i Międzynarodowym Bankiem Odbudowy i Rozwoju oraz Grupą Banku Światowego;
- zwiększenie efektywności działań krajów w zakresie regulacji i liberalizacji handlu dobrami, usługami i ochroną praw własności intelektualnej.

Światowa Organizacja Handlu (WTO)

Zasady działania WTO:

- **zasada niedyskryminacji i równego traktowania – (KNU)** bezwarunkowa Klauzula Największego Uprzywilejowania – oznacza, że preferencja przyznana jednemu krajowi musi być rozciągnięta na wszystkich członków WTO; nie dotyczy to umów preferencyjnych i stref wolnego handlu;
- **klauzula narodowa** – niedyskryminacyjne traktowanie na rynku wewnętrznym kraju. Dotyczy obciążeń podatkowych, przepisów i wymogów dotyczących sprzedaży, zakupu, przewozu, dystrybucji i Użytkowania towarów i usług na rynku wewnętrznym;

Światowa Organizacja Handlu (WTO)

Zasady działania WTO cd.:

- **zasada wzajemności (równości koncesji i korzyści)** – zgłaszając akces, należy wpłacić swego rodzaju „bilet wstępu”, tj. obowiązek udzielenia koncesji celnych w zamian za uzyskane ustępstwa przenoszone na mocy KNU;
- **cła** jako jedyny w pełni dozwolony środek interwencji państwa w handlu – wyraźny zakaz stosowania niektórych barier pozataryfowych, takich jak: dobrowolne ograniczenia eksportu i ich odmiany.

Światowa Organizacja Handlu (WTO)

Funkcje WTO:

- **regulacyjna** – jest to forum negocjacji, współpracy i rozstrzygania sporów;
- **kontrolna** – nadzór nad wcielaniem w życie i praktycznym funkcjonowaniem porozumień; przeglądy polityki handlowej w państwach członkowskich;
- **operacyjna** (słabo rozwinięta funkcja) – udzielanie pomocy technicznej państwom członkowskim.

Światowa Organizacja Handlu (WTO)

Środki finansowe WTO

Wpłaty państw członkowskich (uzależnione są od wielkości PKB oraz PKB per capita danego państwa i jego udziału w handlu światowym – minimalna składka członkowska wynosi 0,015% wszystkich wpłat).

Przychody ze sprzedaży własnych publikacji – papierowych i elektronicznych.

WTO zarządza także wieloma funduszami powierniczymi, których udziałowcami są jej członkowie.

Jednak zarobione pieniądze nie są wliczane do budżetu WTO, służą do wsparcia specjalnych działań dotyczących współpracy technicznej i szkoleń dla państw członkowskich – najmniej rozwiniętych i rozwijających się.

Światowa Organizacja Handlu – organy WTO

Organy WTO:

- Konferencja Ministerialna,**
- Rada Generalna,**
- Sekretariat,**
- Dyrektor Generalny.**

Radzie Generalnej podlegają trzy Rady:

- Rada do Spraw Handlu Towarami,
- Rada do Spraw Handlu Usługami,
- Rada do Spraw Handlowych Aspektów Praw Własności Intelktualnej.

Światowa Organizacja Handlu – organy WTO

□ **Konferencja Ministerialna**

Konferencja Ministerialna – najwyższy organ WTO, złożony z przedstawicieli wszystkich państw członkowskich.

Konferencja zwoływana jest co najmniej raz na dwa lata.

Konferencja Ministerialna podejmuje decyzje we wszystkich sprawach związanych z wielostronnymi porozumieniami handlowymi i funkcjonowaniem WTO (przyjmowanie nowych członków, interpretacje statutu itp.).

Światowa Organizacja Handlu – organy WTO

□ Rada Generalna

Rada Generalna to drugi organ WTO składający się z przedstawicieli wszystkich państw członkowskich – organ wykonawczy. Obraduje pomiędzy sesjami Konferencji Ministerialnej.

Jeśli zaistnieje konieczność, Rada Generalna przekształca się w Organ Przeglądu Polityki Handlowej lub Organ Rozstrzygania Sporów.

Radzie Generalnej podlegają rady: Rada do Spraw Handlu Towarami, Rada do Spraw Handlu Usługami, Rada do Spraw Handlowych Aspektów Praw Własności Intelektualnej.

Światowa Organizacja Handlu – organy WTO

□ Sekretariat

Sekretariat odpowiada za przygotowanie państwom członkowskim wsparcia technicznego i logistycznego, w tym organizacji spotkań organów zarządzających.

□ Dyrektor Generalny

Dyrektor Generalny mianowany jest przez Konferencję Ministerialną na okres 3 lat. Stoi na czele Sekretariatu, kieruje jego pracami, wspierany jest przez 4 zastępców.

Światowa Organizacja Handlu – organy WTO

Działalność WTO

Od momentu powstania WTO odbyło się siedem Konferencji Ministerialnych: pierwsza w Singapurze w grudniu 1996 r., druga w Genewie w maju 1998 r., trzecia w Seattle w grudniu 1999 r., czwarta w Doha w listopadzie 2001 r., piąta w Cancun we wrześniu 2003 r., szósta w Hongkongu w grudniu 2005 r., siódma w Genewie w lipcu 2008 r. (minikonferencja).

Konferencje dotyczyły liberalizacji handlu światowego, wzmocnienia systemu WTO, walki z dyskryminacją w handlu międzynarodowym oraz z praktykami monopolistycznymi, pomocy krajom najmniej rozwiniętym, obniżenie barier w handlu rolnym, prawa konkurencji itp.

Niestety w wielu kwestiach na konferencjach nie udało się dojść do porozumienia – wynika to z dysproporcji ekonomicznych państw członkowskich oraz z konfliktów ekonomicznych między państwami lub grupami państw.

Światowa Organizacja Handlu – organy WTO

Działalność WTO cd.

WTO stopniowo staje się wiodącą międzynarodową organizacją w stosunkach gospodarczych o rozległej sferze działania.

Aby WTO działała skuteczniej powinna bardziej skoncentrować się na tworzeniu ram prawnych dla handlu, na zapobieganiu konfliktom i wojnom handlowym między państwami i grupami państw. Wzmocnieniu powinna ulec funkcja kontrolna WTO w zakresie oceny polityki handlowej.

WTO współpracuje z innymi organizacjami międzynarodowymi takimi jak: Międzynarodowy Fundusz Walutowy, Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju, Międzynarodowa Organizacja Pracy i innymi.

***Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Oświaty,
Nauki i Kultury (UNESCO)***

Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Oświaty, Nauki i Kultury (UNESCO)

Siedziba: Paryż

Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Oświaty, Nauki i Kultury (UNESCO)

Geneza i powstanie UNESCO

W 1942 z inicjatywy British Council w Londynie ministrowie edukacji emigracyjnych rządów państw okupowanych rozpoczęli współpracę mającą na celu analizę i planowanie życia kulturalnego i oświatowego w ich krajach.

Spotkania przekształciły się w stałą instytucję, w której pracach uczestniczyły 44 państwa. Przygotowała ona koncepcję przyszłej międzynarodowej organizacji współpracy intelektualnej.

Z inicjatywy rządów Wielkiej Brytanii i Francji zwołano w dniach 1-16 listopada 1945 r. w Londynie konferencję w sprawie utworzenia organizacji do spraw oświaty, nauki i kultury.

Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Oświaty, Nauki i Kultury (UNESCO)

Geneza i powstanie UNESCO cd.

16 listopada 1945 r. 37 państw podpisało Akt Konstytucyjny ustanawiający **Organizację Narodów Zjednoczonych do Spraw Oświaty, Nauki i Kultury (UNESCO – United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization)**.

Konstytucja weszła w życie 4 listopada 1946 r. po ratyfikacji przez 20 krajów uczestniczących w konferencji założycielskiej oraz zaaprobowaniu jej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych.

14 grudnia 1946 r. UNESCO podpisała umowę z ONZ, stając się jedną z organizacji wyspecjalizowanych systemu Narodów Zjednoczonych.

Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Oświaty, Nauki i Kultury (UNESCO)

Członkowie UNESCO

Członkami założycielami UNESCO były państwa uczestniczące w konferencji założycielskiej w Londynie.

Do UNESCO mogą należeć państwa członkowskie ONZ po złożeniu jednostronnej deklaracji o przystąpieniu do tej organizacji.

Państwa te są przyjmowane przez organ plenarny – Konferencję Ogólną UNESCO na wniosek Rady Wykonawczej po uzyskaniu większości dwóch trzecich głosów wszystkich członków.

Obecnie w 2011 r. do UNESCO należą 194 państwa.

Jako członkowie stowarzyszeni do UNESCO mogą być przyjęte terytoria niesamodzielne, nie mają jednak prawa do głosowania na forum organizacji.

Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Oświaty, Nauki i Kultury (UNESCO)

Członkowie UNESCO cd.

Niektóre państwa nie będące członkami UNESCO mogą zostać zaproszone na określone sesje Konferencji Ogólnej jako obserwatorzy – obserwatorem w UNESCO jest Watykan.

Polska jest członkiem UNESCO od początku istnienia tej organizacji. W latach 1952-1954 Polska była poza UNESCO – wystąpiła na znak protestu przeciw zaangażowaniu się organizacji w pomoc dla Korei Południowej.

Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Oświaty, Nauki i Kultury (UNESCO)

Zasady występowania państw członkowskich z UNESCO

Każde państwo stowarzyszone lub członkowskie UNESCO może z niej wystąpić, przesyłając odpowiednie zawiadomienie Dyrektorowi Generalnemu.

Wystąpienie nabiera mocy wiążącej 31 grudnia następnego roku.

Państwa członkowskie UNESCO, które zostały zawieszane w wykonywaniu swych praw i obowiązków w ONZ, mogą zostać zawieszane w prawach i przywilejach przysługujących członkom UNESCO.

W przypadku wykluczenia danego państwa z ONZ przestaje ono być jednocześnie członkiem UNESCO.

Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Oświaty, Nauki i Kultury (UNESCO)

Cele UNESCO

Celem UNESCO sformułowanym w Konstytucji jest:

„umacnianie pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego przez popieranie współpracy między narodami w dziedzinie oświaty, nauki i kultury, umacnianie poszanowania prawa, w tym praw i podstawowych wolności człowieka, niezależnie od rasy, płci, języka, religii, zgodnie z Kartą Narodów Zjednoczonych”.

Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Oświaty, Nauki i Kultury (UNESCO)

Zadania UNESCO

- wspieranie zbliżania, wzajemnego poznania i zrozumienia między narodami;
- pomoc w rozwoju oświaty i szkolnictwa wszystkich stopni;
- popieranie rozwoju kultury w skali światowej oraz poszanowania dla jej odmienności i zróżnicowania;
- pomoc w rozwoju nauki i techniki oraz sprzyjanie swobodnemu przepływowi myśli, idei i wiedzy naukowej;
- popieranie wysiłku uczonych, nauczycieli i artystów całego świata oraz sprzyjanie ich kontaktom w wymianie międzynarodowej.

Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Oświaty, Nauki i Kultury (UNESCO)

Budżet UNESCO

UNESCO jest finansowana ze składek krajów członkowskich oraz z funduszy przeznaczonych na konkretne projekty, przekazywanych przez ofiarodawców do dyspozycji organizacji. Również rządy, instytucje publiczne, instytucje prywatne, stowarzyszenia oraz osoby prywatne mogą przekazywać na darowizny i subwencje na rzecz UNESCO.

Wysokość składek członkowskich jest uzależniona od potencjału ekonomicznego poszczególnych państw.

Przy realizacji programów rozwojowych w krajach Trzeciego Świata UNESCO korzysta także ze znacznego wsparcia ze strony UNDP (Program Rozwoju Narodów Zjednoczonych) i innych agend ONZ.

Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Oświaty, Nauki i Kultury – organy UNESCO

Najważniejsze organy UNESCO:

- Konferencja Ogólna,**
- Rada Wykonawcza,**
- Sekretariat na czele z Dyrektorem Generalnym.**

Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Oświaty, Nauki i Kultury – organy UNESCO

□ Konferencja Ogólna

Konferencja Ogólna jest naczelnym organem UNESCO.

Konferencję Ogólną tworzą delegacje rządowe, składające się z najwyżej pięciu przedstawicieli wybranych przez rządy poszczególnych państw członkowskich, po konsultacji z komitetem narodowym – jeśli taki istnieje – lub z instytucjami naukowymi, oświatowymi lub kulturalnymi.

Co 2 lata odbywają się sesje zwyczajne Konferencji Ogólnej. Każde z państw członkowskich dysponuje w Konferencji Ogólnej jednym głosem. Decyzje podejmowane są na zasadzie zwykłej większości głosów z wyjątkiem przypadków przewidzianych w Konstytucji UNESCO.

Konferencja Ogólna może się również zbierać na sesjach nadzwyczajnych.

Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Oświaty, Nauki i Kultury – organy UNESCO

Kompetencje Konferencji Ogólnej:

- określanie kierunków polityki ogólnej i programu działania organizacji;
- uchwalanie budżetu UNESCO;
- zwoływanie konferencji międzynarodowych na temat oświaty, nauk ścisłych i humanistycznych lub też rozpowszechniania wiedzy;
- wybór członków Rady Wykonawczej i Dyrektora.

Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Oświaty, Nauki i Kultury – organy UNESCO

□ Rada Wykonawcza

Rada Wykonawcza jest organem wykonawczym UNESCO, zbierającym się między sesjami Konferencji Ogólnej.

Rada Wykonawcza spotyka się na sesjach zwykłych co najmniej dwa, trzy razy do roku.

W skład Rady Wykonawczej wchodzi 58 członków wybieranych przez Konferencję Ogólną spośród delegatów mianowanych przez państwa członkowskie.

Członkowie Rady są ekspertami w dziedzinie oświaty, nauki i kultury.

Kadencja członków Rady trwa dwa lata – od zakończenia sesji Konferencji Ogólnej, która ich wybrała, aż do końca następnej zwyczajnej sesji Konferencji Ogólnej.

Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Oświaty, Nauki i Kultury – organy UNESCO

Kompetencje Rady Wykonawczej:

- nadzór nad realizacją programów UNESCO;
- przygotowanie obrad Konferencji Ogólnej;
- pełnienie funkcji doradczych wobec ONZ;
- rekomendowanie Konferencji Ogólnej przyjęcie nowych członków do UNESCO;
- zwoływanie pozarządowych konferencji poświęconych edukacji, naukom ścisłym lub humanistycznym;
- wydawanie zgody na spotkania konsultacyjne z organizacjami pozarządowymi oraz na oficjalne spotkania z organizacjami i agendami międzyrządowymi.

Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Oświaty, Nauki i Kultury – organy UNESCO

□ Sekretariat na czele z Dyrektorem Generalnym

Sekretariat prowadzi bieżącą działalność UNESCO.

Na jego czele stoi Dyrektor Generalny – najwyższy urzędnik organizacji mianowany przez Konferencję Ogólną na okres sześciu lat z prawem reelekcji.

Dyrektor Generalny przygotowuje projekty działań UNESCO wraz z projektami budżetu.

Do jego zadań należy również mianowanie pracowników Sekretariatu zgodnie z regulaminem dotyczącym personelu, który powinien być zatwierdzony przez Konferencję Ogólną na zasadzie sprawiedliwej reprezentacji geograficznej.

Personel Sekretariatu liczy obecnie ponad 2100 osób ze 160 państw.

Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Oświaty, Nauki i Kultury (UNESCO)

Działalność UNESCO

UNESCO realizuje swoją działalność przez współpracę międzynarodową w dziedzinie oświaty, nauki i kultury, organizując konferencje, seminaria, sympozja, grupy badawcze.

Opracowuje wspólne programy działania oraz koordynuje realizację tych programów, propaguje powszechne nauczanie oraz popularyzuje kulturę.

UNESCO pomaga państwom członkowskim w rozwoju akcji oświatowych, likwidacji analfabetyzmu, udziela również zainteresowanym państwom pomocy w rozszerzaniu wiedzy – w opracowywaniu podręczników szkolnych, kształceniu nauczycieli, przyznaje stypendia.

Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Oświaty, Nauki i Kultury (UNESCO)

Działalność UNESCO cd.

Popiera współpracę między narodami we wszystkich dziedzinach działalności intelektualnej, międzynarodową wymianę przedstawicieli oświaty, dzieł sztuki, materiałów laboratoryjnych i wszelkiej dokumentacji w tej dziedzinie.

UNESCO dąży także do rozwoju muzeów i bibliotek. Prowadzi szeroko rozwiniętą działalność wydawniczą.

Organizacja czuwa także nad zachowaniem i ochroną światowej spuścizny dzieł literackich, dzieł sztuki, zabytków historii oraz nauki i w tym celu zaleca zainteresowanym krajom zawieranie odpowiednich konwencji międzynarodowych.

UNESCO utworzyła katalog zabytków o znaczeniu światowym.

***Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju
Przemysłowego (UNIDO)***

Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju Przemysłowego (UNIDO)

Siedziba: Wiedeń

Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju Przemysłowego (UNIDO)

Powstanie UNIDO

Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju Przemysłowego została utworzona w 1966 r. na XXI sesji Zgromadzenia Ogólnego ONZ.

UNIDO w latach 1966-1985 było strukturą zintegrowaną z ONZ, nadzorowaną przez Zgromadzenie Ogólne NZ i finansowaną z budżetu ONZ.

UNIDO od 1985 r. jest organizacją wyspecjalizowaną, działającą w ramach systemu ONZ.

Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju Przemysłowego (UNIDO)

Członkowie UNIDO

Do UNIDO mogą należeć państwa członkowskie ONZ, państwa należące do innych organizacji wyspecjalizowanych ONZ po przyjęciu konstytucji UNIDO oraz inne państwa nie należące do systemu ONZ.

Państwa te są przyjmowane przez Konferencję Generalną większością dwóch trzecich głosów na podstawie rekomendacji Rady Rozwoju Przemysłowego po wcześniejszym przyjęciu przez nie konstytucji UNIDO.

Niektóre państwa niebędące członkami UNIDO mogą zostać zaproszone do prac w organizacji przez Konferencję Generalną w charakterze obserwatorów.

Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju Przemysłowego (UNIDO)

Członkowie UNIDO cd.

Każde państwo może wystąpić z UNIDO.

Państwa członkowskie UNIDO, które zostały zawieszane w wykonywaniu swych praw i obowiązków w ONZ, zostają automatycznie zawieszane w prawach i przywilejach przysługujących członkom UNIDO.

W przypadku wykluczenia danego państwa z ONZ przestaje ono być jednocześnie członkiem UNIDO.

Polska jest członkiem UNIDO od początku istnienia tej organizacji.

Obecnie do UNIDO należą 173 państwa (stan na 2010 r.).

Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju Przemysłowego (UNIDO)

Cele UNIDO

- popieranie rozwoju przemysłowego i wspieranie procesów industrializacji w krajach rozwijających się oraz znajdujących się w procesie transformacji gospodarczej;
- promocja międzynarodowej współpracy przemysłowej;
- wypracowanie nowych koncepcji rozwoju ekonomicznego;
- promowanie konkurencyjnej gospodarki, tworzenie nowych miejsc pracy i zdrowe środowisko naturalne.

Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju Przemysłowego (UNIDO)

Budżet UNIDO

UNIDO jest finansowana z dobrowolnych składek krajów członkowskich (około 200 mln USD rocznie) oraz korzysta z bardzo dużego wsparcia ze strony Funduszu Rozwoju Przemysłowego UNDP (Program Rozwoju Narodów Zjednoczonych).

Wymienione fundusze tworzą budżet regularny (na funkcjonowanie organizacji) i operacyjny (na realizację programów) UNIDO.

Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju Przemysłowego – organy UNIDO

Główne organy UNIDO

- Konferencja Generalna**
- Rada Rozwoju Przemysłowego**
- Komitet Programu i Budżetu**
- Sekretariat na czele z Dyrektorem Generalnym**

Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju Przemysłowego – organy UNIDO

□ Konferencja Generalna

Konferencja Generalna jest najwyższym organem UNIDO. Tworzą ją przedstawiciele wszystkich państw członkowskich. Konferencja odbywa się co dwa lata.

Zadania Konferencji Generalnej:

- określanie wytycznych dla polityki UNIDO,
- zatwierdzanie budżetu i programu,
- wybór Dyrektora Generalnego UNIDO,
- wybór członków Rady Rozwoju Przemysłowego i Komitetu Programu i Budżetu.

Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju Przemysłowego – organy UNIDO

□ Rada Rozwoju Przemysłowego

Rada Rozwoju Przemysłowego składa się z 53 członków. Rada spotyka się raz w roku kiedy odbywa się posiedzenie Konferencji Generalnej oraz dwa razy w pozostałych latach.

Zadania Rady Rozwoju Przemysłowego:

- dokonywanie przeglądu implementacji programu UNIDO,
- kontrolowanie wykonania budżetu UNIDO,
- przedstawianie Konferencji Generalnej rekomendacji dotyczących kwestii politycznych.

Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju Przemysłowego – organy UNIDO

□ Komitet Programu i Budżetu

Komitet Programu i Budżetu składa się z 27 członków. Obraduje raz w roku pomagając Radzie Rozwoju Przemysłowego w przygotowaniu i kontroli programu, budżetu i innych sprawach finansowych dotyczących UNIDO.

□ Sekretariat

Sekretariat prowadzi bieżącą działalność UNIDO. Na jego czele stoi Dyrektor Generalny – obecnie funkcję tę pełni Kandeh Yumkela z Sierra Leone (stan na 2011 r.). Personel Sekretariatu liczy obecnie ponad 650 pracowników.

UNIDO posiada także ponad 40 biur terenowych (Biura Promocji Inwestycji i Technologii) oraz 3 przedstawicielstwa: w Brukseli (UE), Genewie (ONZ) i Nowym Jorku (ONZ).

Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju Przemysłowego (UNIDO)

Działalność UNIDO

Do końca lat 80 UNIDO stanowiło w znacznej mierze forum polityczne, na którym ścierały się interesy bloków politycznych w ubieganiu się o wpływy w krajach Trzeciego Świata.

Od początku lat 90 tych UNIDO zajęło się głównie zagadnieniami gospodarczymi, działając na rzecz trwałego i zrównoważonego rozwoju, w tym przemysłowego.

Obecnie działalność UNIDO koncentruje się na trzech połączonych ze sobą obszarach, które obejmują:

- ✓ redukcję biedy poprzez działalność produkcyjną,
- ✓ tworzenie zdolności handlowych,
- ✓ energię i ochronę środowiska.

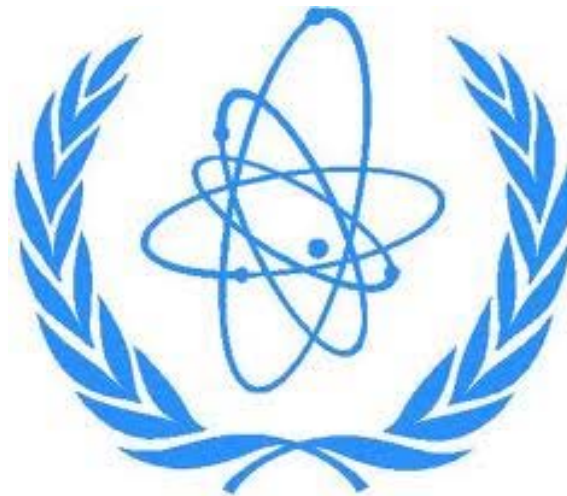
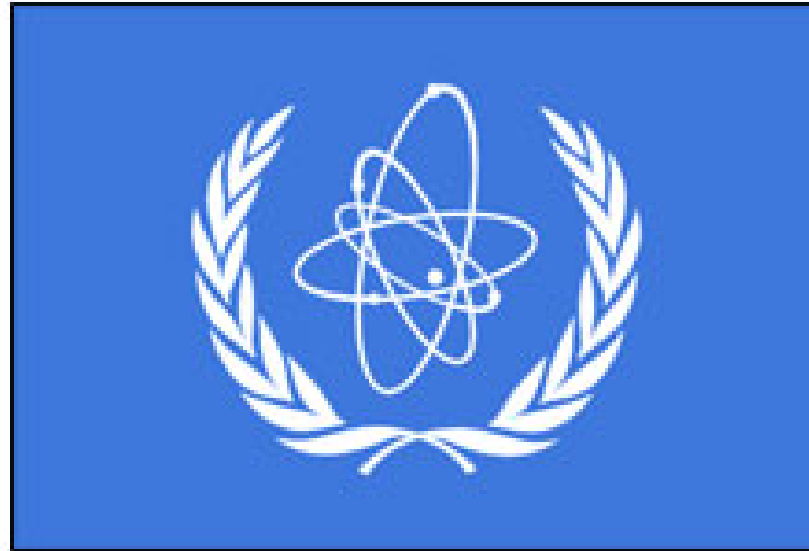
Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju Przemysłowego (UNIDO)

Działalność UNIDO cd.

UNIDO współpracuje instytucjami rządowymi i środowiskami gospodarczymi wszystkich państw członkowskich, ułatwiając dostęp do nowoczesnych technologii, pomocy technicznej i wiedzy z zakresu produkcji, zarządzania i marketingu.

Polska aktywnie uczestniczy w pracach UNIDO od samego początku jej istnienia, m.in. poprzez wielokrotne członkostwo w organach politycznych UNIDO.

Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej (IAEA)

Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej (IAEA)

Siedziba: Wiedeń.

Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej (IAEA)

Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej powstała 29 lipca 1957 r. po ratyfikowaniu przez 33 państwa jej Statutu. 11 listopada 1957 r. IAEA podpisała umowę o współpracy z ONZ.

Członkowie IAEA

Członkami założycielami IAEA były państwa, które w 1957 r. ratyfikowały statut organizacji – 33 państwa.

Do IAEA mogą należeć państwa, które zaakceptują jej statut. Państwa te są przyjmowane do IAEA przez Konferencję Generalną na zalecenie Rady Naczelnej.

Obecnie (stan na 2010 r.) Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej liczy 151 państw. Polska jest członkiem IAEA od początku istnienia tej organizacji.

Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej (IAEA)

Cele i zadania IAEA

- koordynacja współpracy międzynarodowej w zakresie badań nad energią atomową i jej pokojowym wykorzystaniem;
- działania na rzecz bezpieczeństwa energetyki jądrowej wraz z bezpiecznym zagospodarowaniem zużytego paliwa jądrowego;
- przedkładanie corocznych raportów Zgromadzeniu Ogólnemu Narodów Zjednoczonych, a razie potrzeby Radzie Bezpieczeństwa zwłaszcza w sytuacjach wykorzystania materiałów jądrowych do celów militarnych;
- prowadzenie specjalnego systemu zabezpieczeń niedopuszczającego do wykorzystania energii atomowej do celów wojskowych;

Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej (IAEA)

Cele i zadania IAEA

- prowadzenie badań naukowych samodzielnie i we współpracy z państwami-członkami oraz innymi organizacjami międzynarodowymi w zakresie energii atomowej;
- udostępnianie wszelkich materiałów niezbędnych do badań państwom członkowskim;
- utworzenie i utrzymywanie infrastruktury badawczo-rozwojowej (laboratoria, magazyny itp.).

Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej (IAEA)

Budżet IAEA

IAEA jest finansowana ze składek krajów członkowskich. Wysokość składek ustalana jest przez Konferencję Generalną według zasad przyjętych przez Organizację Narodów Zjednoczonych.

IAEA pobiera także opłaty – za materiały, usługi, wyposażenie i urządzenia dostarczane państwom członkowskim.

Budżet IAEA przeznaczony jest na pokrycie kosztów działalności organizacji oraz kosztów utrzymania personelu.

W 2009 roku budżet IAEA wynosił 296 milionów euro.

Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej (IAEA)

Najważniejsze organy:

- Konferencja Generalna,**
- Rada Naczelna,**
- Sekretariat na czele z Dyrektorem Generalnym.**

Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej (IAEA)

□ **Konferencja Generalna**

Konferencja Generalna jest najważniejszym organem IAEA. Jest to organ plenarny, obradujący co roku, zazwyczaj w październiku. W sytuacjach szczególnych Konferencja zbiera się na sesje nadzwyczajne. W skład Konferencji Generalnej wchodzi przedstawiciele wszystkich państw członkowskich.

Najważniejsze kompetencje Konferencji:

- przyjmowanie nowych państw do IAEA;
- akceptacja planowanych programów;
- zatwierdzanie budżetu;
- wybór członków Rady Naczelnej;
- rozpatrywanie rocznych sprawozdań Rady Naczelnej;
- zatwierdzanie raportów przedstawianych ONZ.

Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej (IAEA)

□ Rada Naczelna

Rada Naczelna jest organem wykonawczym IAEA. Składa się ona z 35 członków desygnowanych i wybieranych przez Konferencję Generalną według kryterium geograficznego i potencjału atomowego. 13 członków pochodzi z państw o znaczącym potencjale atomowym.

Najważniejsze zadania Rady Naczelnej:

- wybór Dyrektora Generalnego IAEA;
- planowanie programów działania IAEA;
- rekomendacja Konferencji Generalnej przyjęcia nowych państw członkowskich do agencji;
- sporządzanie corocznych raportów dla ONZ.

Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej (IAEA)

❑ **Sekretariat na czele z Dyrektorem Generalnym**

Sekretariat prowadzi bieżącą działalność IAEA.

Na jego czele stoi Dyrektor Generalny wybierany przez Radę Naczelną za zgodą Konferencji Generalnej na okres czterech lat.

Od 2009 r. Dyrektorem Generalnym IAEA jest Yukiya Amano z Japonii.

Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej (IAEA)

Działalność IAEA

IAEA zatrudnia ponad 2200 pracowników i specjalistów. Agencja sprawuje nadzór na wykorzystaniem energii atomowej.

Inspektorzy IAEA mają szerokie uprawnienia w zakresie kontroli bezpieczeństwa instalacji służących do wytwarzania energii atomowej i ustalania, czy nie jest ona wykorzystywana do celów militarnych.

Międzynarodowa Organizacja Energii Atomowej po 2001 r. podjęła działania mające służyć podwyższeniu standardów bezpieczeństwa w zakresie energetyki jądrowej.

Obecnie IAEA monitoruje ponad 900 obiektów na całym świecie, w których przetrzymywane są materiały promieniotwórcze.

Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej (IAEA)

Działalność IAEA cd.

IAEA aktywnie współpracuje z innymi organizacjami wyspecjalizowanymi ONZ w zakresie poprawy bezpieczeństwa wykorzystania energii jądrowej.

Razem z WHO opracowała ogólnie stosowany zespół standardów dozymetrycznych.

Z inicjatywy IAEA został utworzony międzynarodowy system informacji o skali promieniowania atomowego oraz kilka ważnych konwencji, np. konwencja o zasadach postępowania przy awariach instalacji atomowych.

IAEA opracowuje programy bezpieczeństwa jądrowego.

Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej (IAEA)

Działalność IAEA cd.

Na początku 2009 roku sekretariat IAEA zaproponował nową strukturę Programu Bezpieczeństwa Jądrowego (GOV/2009/1).

W 2009 r. IAEA przyjęła również Plan Bezpieczeństwa Nuklearnego 2010-2013 (wszedł w życie w styczniu 2010 r.).

Głównym celem planu jest osiągnięcie światowego i efektywnego bezpieczeństwa nuklearnego, a także promowania pokojowego wykorzystania energii jądrowej.

Fundusz Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci (UNICEF)

Fundusz Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci (UNICEF)

Siedziba: Nowy Jork

Fundusz Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci (UNICEF)

Powstanie UNICEF

Po II wojnie światowej pojawiła się potrzeba powstania organizacji, której zadaniem byłoby niesienie pomocy dzieciom niezależnie od miejsca, w którym przyszły na świat.

UNICEF powstał z inicjatywy Polaka dra Ludwika Rajchmana 11 grudnia 1946 w wyniku uchwały Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych.

Swoje pierwsze działania UNICEF skupiał na dożywianiu dzieci, za co uzyskał przydomek „mleczarza dla dzieci świata”, a pierwsze logo organizacji przedstawiało właśnie dziecko trzymające kubek mleka.

W 1953 roku UNICEF uzyskał status stałej agendy systemu Narodów Zjednoczonych.

Fundusz Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci (UNICEF)

Cele i priorytety UNICEF

Głównym celem UNICEF jest niesienie pomocy dzieciom w zakresie:

- **edukacji** – zapewnienie wszystkim dzieciom elementarnej wykształcenia zwłaszcza w krajach rozwijających się i walka o równy dostęp do edukacji dziewczynek i chłopców;
- **ochrony** – ochrona dzieci przed przemocą, wykorzystywaniem i dyskryminacją;
- **HIV/AIDS** – zapobieganie zarażeniu wirusem, opieka nad dziećmi chorymi i osieroconymi z powodu choroby;
- **opieki nad małym dzieckiem** – opieka nad dzieckiem w pierwszych latach jego życia;
- **praw dziecka** – promocja i ochrona praw dziecka na forum międzynarodowym.

Fundusz Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci (UNICEF)

Budżet UNICEF

UNICEF jest finansowany wyłącznie z dobrowolnych wpłat państw, organizacji i innych darczyńców.

Budżet UNICEF wynosi około 2 miliardów USD rocznie i w ponad 90% przeznaczony jest na pomoc dzieciom.

Fundusz Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci – organy UNICEF

Organy UNICEF:

- Rada Zarządzająca**
- Dyrektor Generalny**
- biura regionalne**
- biura krajowe**
- komitety narodowe**

Fundusz Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci – organy UNICEF

- ❑ **Rada Zarządzająca** jest najwyższym organem UNICEF. Składa się z 36 przedstawicieli rządów wybieranych przez Radę Gospodarczo-Społeczną ONZ na trzyletnią kadencję według klucza geograficznego: Afryka – 8 członków, Ameryka Łacińska i Karaiby – 5, Azja – 7, Europa Wschodnia – 4, Europa Zachodnia i inne państwa – 12.

Zadania Rady Zarządzającej:

- przygotowanie raportów za pośrednictwem Rady Gospodarczo-Społecznej ONZ dla Zgromadzenia Ogólnego ONZ;
- nadzór nad działaniami UNICEF;
- zatwierdzanie programów UNICEF;
- podejmowanie decyzji administracyjnych, finansowych i budżetowych.

Fundusz Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci – organy UNICEF

□ **Dyrektor Generalny**

Dyrektor Generalny stoi na czele UNICEF.

Mianowany jest przez Sekretarza Generalnego ONZ na 5-letnią kadencję.

Funkcję Dyrektora Generalnego można pełnić przez dwie kadencje.

Od marca 2010 r. Dyrektorem Generalnym UNICEF jest Anthony Lake z USA.

Fundusz Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci – organy UNICEF

□ Biura regionalne

Biura regionalne nadzorują i koordynują realizację projektów oraz zapewniają biurom krajowym zaplecze techniczne.

Zajmują się też analizowaniem doniesień nadsyłanych przez biura krajowe, których wyniki są później przedstawiane w postaci okresowych raportów.

Siedem biur regionalnych obejmuje następujące obszary:

- Biuro Regionalne Ameryk i regionu Karaibów (Panama, Panama);
- Biuro Regionalne Europy Środkowej i Wschodniej, Wspólnoty Niepodległych Państw i Państw Bałtyckich (Genewa, Szwajcaria);

Fundusz Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci – organy UNICEF

Biura regionalne cd.

- Biuro Regionalne Azji Wschodniej i Pacyfiku (Bangkok, Tajlandia);
- Biuro Regionalne Afryki Południowo-Wschodniej (Nairobi, Kenia);
- Biuro Regionalne Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej (Amman, Jordania);
- Biuro Regionalne Azji Południowej (Katmandu, Nepal);
- Biuro Regionalne Afryki Zachodniej i Środkowej (Abidżan, Wybrzeże Kości Słoniowej).

Fundusz Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci – organy UNICEF

Biura krajowe

UNICEF posiada biura krajowe w 150 krajach, głównie rozwijających się.

Każde z nich ma określony program działania realizowany we współpracy z rządem państwa goszczącego biuro.

Do ich podstawowych zadań należy realizacja przyjętych projektów oraz dostarczanie bezpośredniej pomocy potrzebującym dzieciom i kobietom.

Fundusz Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci – organy UNICEF

Komitety narodowe

Istnieje 37 komitetów narodowych (m.in. w Polsce) reprezentujących UNICEF działających głównie w krajach wysoko rozwiniętych w charakterze lokalnych organizacji pozarządowych, zajmujących się promocją praw dziecka, zbieraniem funduszy i upowszechnianiem wiedzy o problemach dzieci.

Komitety narodowe dostarczają jedną trzecią funduszy UNICEF.

Komitety narodowe mają status stowarzyszeń i posiadają umowę o uznaniu z UNICEF.

Fundusz Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci (UNICEF)

Działalność UNICEF

Fundusz Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci jest organizacją, która aktywnie działa w ponad 190 krajach świata, angażując się w pracę na rzecz dzieci, pozyskując na ten cel środki finansowe i mobilizując do współdziałania rządy państw, organizacje i społeczności międzynarodowe.

UNICEF ratuje życie dzieci i walczy o ich prawa. Prowadzi programy szczepień tam, gdzie ich brak oznacza śmierć lub groźną chorobę, walczy z głodem i niedożywieniem dostarczając żywność i witaminy, zapewnia dostęp do wody milionom osób, chroni prawo dziecka do nauki i życia wolnego od przemocy i dyskryminacji.

Za swoją działalność UNICEF otrzymał w 1965 r. Pokojową Nagrodę Nobla i miał bardzo duży udział w uchwaleniu przez ONZ w 1989 r. Konwencji o Prawach Dziecka.

Fundusz Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci (UNICEF)

Działalność UNICEF cd.

W ciągu ostatnich 20 lat UNICEF osiągnął istotne efekty pracy na rzecz dzieci takie jak:

- około 20% spadek śmiertelności dzieci na świecie odnotowany we wszystkich regionach świata, z wyjątkiem Afryki Subsaharyjskiej, gdzie AIDS i konflikty mają tragiczny wpływ na stan służby zdrowia i stan zdrowia społeczeństwa,
- 99% spadek zachorowań na polio, od 1988 roku, około 40% spadek zachorowań na odrę, 50% spadek śmiertelnych przypadków spowodowanych biegunką,
- znaczny wzrost liczby dzieci uczęszczających do szkół,
- uchwalenie w wielu krajach praw mających na celu skuteczniejszą ochronę dzieci.

*Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych
do spraw Uchodźców (UNHCR)*

Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych do spraw Uchodźców (UNHCR)

Siedziba: Genewa

Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych do spraw Uchodźców (UNHCR)

Powstanie UNHCR

Decyzje o utworzeniu Urzędu Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do spraw Uchodźców – zgodnie z rezolucją nr 319 (IV) przyjęło Zgromadzenie Ogólne ONZ 3 grudnia 1949 roku.

Urząd Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych rozpoczął działalność 1 stycznia 1951 r. Urząd pierwotnie został powołany na trzy lata, jednak w następnych latach przedłużano jego działalność na kolejne pięcioletnie kadencje.

W 2003 roku Zgromadzenie Ogólne ONZ zniósło konieczność przedłużania mandatu urzędu na kolejne kadencje.

UNHCR zastąpił wcześniej działające organizacje zajmujące się uchodźcami: Organizację Narodów Zjednoczonych do Spraw Pomocy i Odbudowy (1943-1947) i Międzynarodową Organizację Uchodźców (1947-1952).

Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych do spraw Uchodźców (UNHCR)

Cele i zadania UNHCR

- udzielanie pomocy i wsparcia uchodźcom na całym świecie;
- zapewnianie międzynarodowej ochrony uchodźcom;
- poszukiwanie trwałych rozwiązań problemu uchodźców w drodze dobrowolnej ich repatriacji lub asymilacji w nowych społecznościach narodowych;
- promowanie międzynarodowych aktów prawnych dotyczących uchodźców i monitorowanie ich stosowania przez rządy państw.

Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych do spraw Uchodźców (UNHCR)

Wybór, zadania i struktura UNHCR

Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców jest wybierany przez Zgromadzenie Ogólne ONZ na wniosek Sekretarza Generalnego ONZ.

Od 2005 r. Wysokim Komisarzem Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców jest **António Guterres z Portugalii**.

Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców przedstawia Zgromadzeniu Ogólnemu ONZ – za pośrednictwem Rady Gospodarczo-Społecznej – doroczne pisemne raporty ze swej działalności.

Składa także ustne raporty Radzie Gospodarczo-Społecznej z organizacyjnych aspektów pracy agendy.

Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych do spraw Uchodźców (UNHCR)

Wybór, zadania i struktura UNHCR cd.

Programy i projekty działań Wysokiego Komisarza są zatwierdzane i nadzorowane Przez Komitet Wykonawczy UNHCR, w którego skład obecnie wchodzi przedstawiciele 76 państw (od 1998 r. z udziałem przedstawiciela Polski).

UNHCR zatrudnia ponad 6500 pracowników i posiada 268 biur w 117 państwach świata.

Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych do spraw Uchodźców (UNHCR)

Finansowanie UNHCR

UNHCR finansowany jest z dobrowolnych składek poszczególnych państw, organizacji pozarządowych i osób prywatnych.

Piętnaście krajów – największych donatorów zazwyczaj wpłaca około 95% całego budżetu operacyjnego UNHCR.

Poza dobrowolnymi wpłatami UNHCR otrzymuje także dodatkowo niewielką dotację stałą – poniżej 2% całości – z ogólnego budżetu Organizacji Narodów Zjednoczonych. Jest ona wykorzystywana wyłącznie na koszty administracji.

Roczny budżet UNHCR wynosi około 1,5 miliarda USD.

Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych do spraw Uchodźców (UNHCR)

Działalność UNHCR

Od początków swojej działalności UNHCR pomógł ponad 50 milionom ludziom na całym świecie.

Za swoją działalność UNHCR został wyróżniony Pokojową Nagrodą Nobla w latach 1954 i 1981.

Działania podejmowane przez UNHCR mają charakter humanitarny i apolityczny.

Od lat 70-tych XX w. UNHCR uczestniczył w ponad 30 operacjach mających na celu niesienie pomocy osobom przesiedlonym, np. w Timorze, Sri Lance, Ugandzie, Rwandzie, Burundii, Mozambiku, Gwatemali, Demokratycznej Republice Kongo, Kolumbii, Afganistanie a ostatnio w Darfurze w Sudanie.

Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych do spraw Uchodźców (UNHCR)

Działalność UNHCR cd.

UNHCR blisko współpracuje z instytucjami rządowymi i organizacjami pozarządowymi.

W ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych jednym z najbliższych partnerów UNHCR jest Światowy Program Żywności (WFP), który zajmuje się dystrybucją żywności i podstawowych narzędzi wśród uchodźców.

Inni partnerzy to UNICEF, Światowa Organizacja Zdrowia (WHO), Program Rozwoju ONZ oraz Departament Spraw Humanitarnych.

Ponadto UNHCR aktywnie współpracuje z Międzynarodowym Czerwonym Krzyżem i Międzynarodową Organizacją ds. Migracji.

Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego (NATO)

Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego (NATO)

Siedziba: Bruksela

Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego (NATO)

Geneza i powstanie NATO

Głównym powodem utworzenia NATO było zagrożenie państw Europy Zachodniej wynikające z agresywnej polityki prowadzonej przez ZSRR po zakończeniu II wojny światowej.

W 1946 r. nastąpił rozpad koalicji antyhitlerowskiej i początek „zimnej wojny”. Państwa Europy Zachodniej obawiały się ekspansji radzieckiej i narzucenia systemu komunistycznego przez ZSRR.

17 marca 1948 r. Belgia, Francja, Holandia, Luksemburg i Wielka Brytania podpisały pakt brukselski powołujący Unię Zachodnią – sojusz obronny.

Głównym powodem zawiązania sojuszu było zabezpieczenie przed remilitaryzacją Niemiec, jednak rozpad koalicji antyhitlerowskiej spowodował, że państwa Unii Zachodniej zaczęły się obawiać ZSRR i liczyć na pomoc USA.

Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego (NATO)

Geneza i powstanie NATO cd.

W czerwcu 1948 r. Senat USA przyjął Rezolucję Vandenbergą, umożliwiającą Stanom Zjednoczonym uczestnictwo w regionalnych systemach bezpieczeństwa.

W grudniu 1948 r. rozpoczęły się negocjacje pomiędzy Unią Zachodnią a Stanami Zjednoczonymi i Kanadą w sprawie podpisania Traktatu Północnoatlantyckiego.

W marcu 1949 r. do negocjacji zaproszono Danię, Islandię, Norwegię, Portugalię i Włochy.

Traktat Północnoatlantycki, powołujący do życia NATO został podpisany w Waszyngtonie **4 kwietnia 1949 r.**

Traktat wszedł w życie 24 sierpnia 1949 r. po jego ratyfikacji przez wszystkie państwa członkowskie.

Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego (NATO)

Członkowie NATO

Członkami założycielami NATO są państwa, które podpisały traktat waszyngtoński (4 kwietnia 1949 r.).

Artykuł 10 Traktatu Północnoatlantyckiego reguluje zasady przyjmowania do NATO nowych członków. Członkiem NATO może zostać każde państwo europejskie, popierające zasady Traktatu Północnoatlantyckiego, które zostanie zaproszone przez członka Sojuszu Północnoatlantyckiego i uzyska poparcie wszystkich pozostałych państw należących do Paktu.

Po spełnieniu wymienionych warunków oraz po podpisaniu i ratyfikacji Traktatu Północnoatlantyckiego dane państwo staje się członkiem NATO.

Każde państwo, na mocy artykułu 13 Traktatu, ma prawo do wystąpienia z NATO – wystąpienie następuje po upływie roku od poinformowania pozostałych członków Paktu.

Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego (NATO)

Członkowie NATO, etapy rozszerzania:

1949 r. – (członkowie założyciele) – Belgia, Dania, Francja, Holandia, Islandia, Kanada, Luksemburg, Norwegia, Portugalia, Stany Zjednoczone, Wielka Brytania, Włochy,

1952 r. – Grecja, Turcja,

1955 r. – Republika Federalnych Niemiec,

1982 r. – Hiszpania,

1999 r. – Czechy, Węgry, Polska,

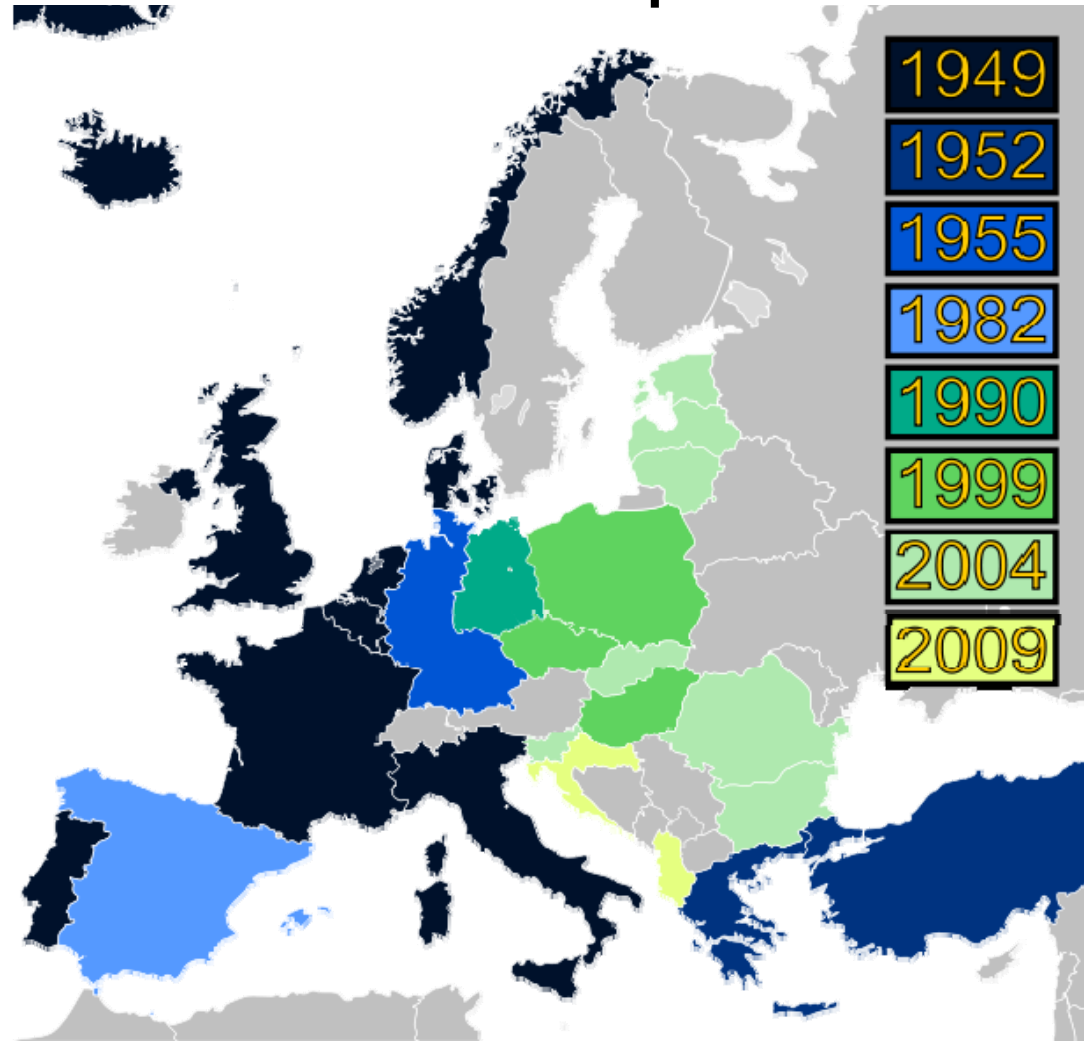
2004 r. – Bułgaria, Estonia, Litwa, Łotwa, Rumunia, Słowacja, Słowenia,

2009 r. – Albania, Chorwacja.

Obecnie (2011 r.) NATO liczy 28 członków.

Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego (NATO)

Etapy rozszerzania NATO w Europie

Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego (NATO)

Podstawowe zasady funkcjonowania NATO:

- ❑ zasada solidarności wobec napaści** – zobowiązanie wszystkich członków do wspólnego wystąpienia w obronie napadniętego państwa należącego do NATO, niezależnie od położenia geograficznego,
- ❑ zasada suwerenności państw członkowskich** – wszystkie państwa NATO, niezależnie od swojej wielkości czy liczebności sił zbrojnych, mają takie same prawa i obowiązki,
- ❑ zasada jednomyślności i zgody w podejmowaniu najważniejszych decyzji** – wszystkie decyzje odnośnie do podjęcia działań zbrojnych, przyjęcia nowych członków, zmian w strukturze dowodzenia muszą być podjęte przez wyrażenie zgody przez wszystkich członków,

Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego (NATO)

Podstawowe zasady funkcjonowania NATO cd.:

- ❑ **zasada rozdziału struktury politycznej NATO od zintegrowanej struktury dowodzenia** – organy wojskowe i wojsko służą jedynie do wykonywania zadań określonych przez cywilne instytucje polityczne, które odpowiadają za podejmowanie wszystkich zasadniczych decyzji,
- ❑ **zasada użycia siły zbrojnej w obronie napadniętego sojusznika** – deklaracja państw członkowskich jednoznacznego i stanowczego odparcia agresji,
- ❑ **zasada adekwatności** – odpowiedź na agresję będzie odpowiednia do jej rozmiarów.

Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego (NATO)

Cele i zadania NATO

Głównym celem Sojuszu jest zagwarantowanie – środkami politycznymi i militarnymi – **wolności i bezpieczeństwa wszystkim państwom członkowskim.**

Zadania NATO:

- zapewnienie trwałego bezpieczeństwa w Europie, opartego na rozwoju instytucji demokratycznych i pokojowym rozwiązywaniu konfliktów;
- zapewnienie środków odstraszania i obrony przed jakąkolwiek formą ataku na terytorium każdego państwa członkowskiego;
- rozwijanie bezpieczeństwa międzynarodowego poprzez stałą i aktywną współpracę ze wszystkimi państwami partnerskimi należącymi do programu Partnerstwo dla Pokoju (PdP) oraz Euroatlantyckiej Rady Partnerstwa;

Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego (NATO)

Cele i zadania NATO cd.:

- wzmacnianie potencjału obronnego państw członkowskich; (koordynacja działań personelu cywilnego i wojskowego, wspólne planowanie, obrona przed bronią masowego rażenia, współpraca w zakresie transportu morskiego i lotniczego, wymiana informacji między państwami członkowskimi, tworzenie odpowiedniej infrastruktury na terytorium państw członkowskich, standaryzacja uzbrojenia, koordynacja badań naukowych, utrzymywanie systemu łączności między poszczególnymi dowództwami, stolicami państw członkowskich oraz kwaterą NATO);
- zwalczanie terroryzmu,
- wysyłanie misji wojskowych do państw, na terytorium których toczy się konflikt zbrojny, celem zażegnania tego konfliktu;
- dalsze rozszerzenie NATO.

Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego (NATO)

Struktura NATO

Struktury cywilne (polityczne) NATO:

- reprezentacje narodowe;
- instytucje międzynarodowe (organy) NATO:
 - Rada Północnoatlantycka,
 - Komitet Planowania Obrony,
 - Grupa Planowania Nuklearnego,
 - Sekretarz Generalny,
 - Sekretariat Międzynarodowy,
 - Komitety specjalistyczne;

Struktury wojskowe NATO – najważniejsze organy:

- Komitet Wojskowy,
- Międzynarodowy Sztab Wojskowy,
- Zintegrowana Struktura Dowodzenia.

Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego – organy NATO

Reprezentacje narodowe

Reprezentacje narodowe to przedstawicielstwa krajów członkowskich przy Sojuszu Północnoatlantyckim, znajdujące się w Kwaterze Głównej NATO w Brukseli.

Reprezentują one własne państwa podczas obrad instytucji Paktu, pełnią funkcje łącznikowe, zapewniają swoim rządům możliwość stałego komunikowania się z organami NATO oraz reprezentacjami innych państw.

Na czele misji narodowej stoi ambasador lub stały przedstawiciel reprezentujący dany kraj członkowski w Radzie Północnoatlantyckiej.

Misje narodowe są niezależne wobec urzędników Sojuszu, podlegają jedynie swoim rządům.

Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego – organy NATO

□ Rada Północnoatlantycka

Rada Północnoatlantycka jest najważniejszym organem decyzyjnym NATO. W skład Rady wchodzi Stali Przedstawiciele wszystkich państw członkowskich w randze ambasadorów, Sekretarz Generalny NATO, przedstawiciele Komitetu Wojskowego i innych agencji NATO.

Spotkania Rady z udziałem Stałych Przedstawicieli pod przewodnictwem Sekretarza Generalnego odbywają się raz w tygodniu lub częściej. Minimum dwa razy do roku organizowane są spotkania Rady Północnoatlantyckiej na szczeblu ministrów spraw zagranicznych lub ministrów obrony.

Spotkania Rady mogą również odbywać się na najwyższym szczeblu – szefów państw i rządów, na których zapadają najważniejsze dla NATO decyzje polityczne i strategiczne. Rada Północnoatlantycka podejmuje decyzje jednomyślnie.

Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego – organy NATO

□ **Komitet Planowania Obrony**

Komitet Planowania Obrony organ decyzyjny i doradczy, w skład którego wchodzi Stali Przedstawiciele wszystkich członków Sojuszu Północnoatlantyckiego.

Na czele Komitetu Planowania Obrony stoi Sekretarz Generalny NATO. Dwa razy do roku Komitet obraduje na szczeblu ministrów obrony, mogą być również organizowane spotkania na szczeblu ministrów spraw zagranicznych lub ministrów finansów.

Najważniejsze zadania Komitetu Planowania Obrony to:
planowanie obronne (dotyczy głównie wielkości sił wojskowych wydzielonych na potrzeby Sojuszu i wielkości wydatków obronnych poszczególnych państw członkowskich)
oraz **opracowywanie wytycznych** dla pionu wojskowego NATO.

Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego – organy NATO

□ **Grupa Planowania Nuklearnego**

Grupa Planowania Nuklearnego to ważny organ NATO zajmujący się kwestiami związanymi z bronią jądrową i polityką nuklearną. Grupa Planowania Nuklearnego odbywa swoje posiedzenia na szczepku ministrów obrony oraz Stałych Przedstawicieli w randze ambasadorów (oprócz Francji).

Pracami Grupy Planowania Nuklearnego kieruje Sekretarz Generalny NATO.

Grupa zajmuje się problemami rozmieszczenia, zabezpieczenia i bezpieczeństwa broni jądrowej, kontrolą bieżących arsenałów jądrowych i zbrojeń nuklearnych, zdolnością do przetrzymywania ataków jądrowych przeciwnika, rolą sił nuklearnych we współczesnym świecie itp.

Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego – organy NATO

□ **Sekretarz Generalny NATO**

Sekretarz Generalny NATO jest najwyższym urzędnikiem Sojuszu Północnoatlantyckiego i przewodniczącym Rady Północnoatlantyckiej, Komitetu Planowania Obronnego, Grupy Planowania Nuklearnego. Jest również tytularnym przewodniczącym innych ważnych komitetów NATO, Rady Partnerstwa Euroatlantyckiego oraz Grupy Współpracy Śródziemnomorskiej.

Sekretarz Generalny jest wybierany na 4-letnią kadencję przez Radę Północnoatlantycką. Zarządza i nadzoruje pracę międzynarodowych organów NATO, dba o harmonijną współpracę państw członkowskich, opracowuje szczególnie ważne raporty. Jest reprezentantem Paktu na arenie międzynarodowej. Sekretarz Generalny ma 6 zastępców, zajmujących się ważnymi aspektami funkcjonowania NATO.

Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego – Sekretarze Generalni NATO

Imię i nazwisko	Państwo	Kadencja
Hastings Lionel Ismay	Wielka Brytania	1952 - 1957
Paul-Henri Spajak	Belgia	1957 - 1961
Dirk Stikker	Holandia	1961 - 1964
Manlio Brosio	Włochy	1964 - 1971
Joseph Luns	Holandia	1971 - 1984
Peter Carington	Wielka Brytania	1984 - 1988
Manfred Wörner	Niemcy	1988 - 1994
Sergio Balanzino	Włochy	VIII - X 1994
Willy Claes	Belgia	X 1994 - X 1995
Sergio Balanzino	Włochy	X-XII 1995
Javier Solana	Hiszpania	1995 - 1999
George Robertson	Wielka Brytania	1999 - 2004
Jaap de Hoop Scheffer	Holandia	2004 - 2009
Anders Fogh Rasmussen	Dania	2009 - nadal

Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego – organy NATO

❑ Sekretariat Międzynarodowy

Sekretariat Międzynarodowy wspiera organizacyjnie pracę Rady Północnoatlantyckiej i tworzonych przez nią komitetów.

W skład Sekretariatu Międzynarodowego wchodzi: **Biuro ds. Bezpieczeństwa NATO** (główne zadanie to koordynacja i nadzór nad realizacją polityki bezpieczeństwa Paktu) z dyrektorem na czele, **Gabinet Sekretarza Generalnego**, **Biura Zarządzania i Biura Kontroli Finansowej** oraz **sześć departamentów**, każdy kierowany przez doradcę Sekretarza Generalnego NATO. Są to:

1. Departament Planowania Inwestycji Defensywnych – zajmuje się podwyższaniem zdolności defensywnych NATO, planowaniem w zakresie logistyki, obrony lotniczej i bezpieczeństwa;
2. Departament Planowania Polityki Obronnej – zajmuje się różnymi aspektami polityki obronnej, w tym strategią oraz polityką dotyczącą broni jądrowej i obrony przed bronią masowego rażenia;

Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego – organy NATO

Sekretariat Międzynarodowy cd.

3. Zarząd Wykonawczy – zajmuje się zarządzaniem kwatery głównej i koordynacją pracy personelu;
4. Departament Operacyjny – zapewnia pełne zdolności operacyjne NATO, w tym prowadzenie strategii odstraszania, defensywy, zarządzania kryzysowego, odpowiada za misje pokojowe;
5. Departament do spraw Polityki i Bezpieczeństwa – zajmuje się polityczną działalnością Paktu, sprawami związanymi z polityką bezpieczeństwa regionalnego, kwestiami gospodarczymi oraz relacjami z innymi organizacjami międzynarodowymi;
6. Departament Dyplomacji – utrzymuje kontakty z mediami, prowadzi stronę internetową NATO oraz utrzymuje patronat nad Programem Naukowym NATO.

Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego – organy NATO

□ **Komitety specjalistyczne NATO**

W NATO działa ponad 200 komitetów specjalistycznych, w których państwa członkowskie mają swoich przedstawicieli. Są nimi albo eksperci cywilni, albo oficerowie.

Komitety specjalistyczne np. Komitet Infrastruktury, Komitet NATO ds. Naftociągów, Komitet Koordynacyjny i Weryfikacji spełniają ważną rolę w zapewnieniu sprawnego działania Paktu i umożliwiają członkom Sojuszu konsultowanie inicjatyw NATO czy wypracowanie wspólnych decyzji.

Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego – organy NATO

□ **Komitet Wojskowy**

Komitet Wojskowy jest najwyższą władzą wojskową NATO. W skład Komitetu Wojskowego wchodzi szefowie sztabów generalnych państw członkowskich.

Główne zadania Komitetu Wojskowego to:

- koordynowanie działań Paktu we wszystkich kwestiach o ściśle militarnym charakterze,
- przedkładanie władzom politycznym NATO propozycji podejmowania określonych działań,
- prowadzenie współpracy z państwami partnerskimi NATO.

Komitet odpowiada przed Radą Północnoatlantycką, Komitetem Planowania Obrony i Grupą Planowania Nuklearnego.

Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego – organy NATO

Komitet Wojskowy cd.

Na czele Komitetu Wojskowego stoi Przewodniczący wybierany, spośród wysokich rangą oficerów armii państw członkowskich, przez szefów obrony na 3 letnią kadencję.

Przewodniczący kieruje bieżącymi pracami Komitetu, przewodniczy jego obradom i reprezentuje Komitet na posiedzeniach organów wyższych szczebli.

Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego – organy NATO

❑ **Międzynarodowy Sztab Wojskowy**

Międzynarodowy Sztab Wojskowy jest merytorycznym organem Komitetu Wojskowego, wspomaga jego pracę i czuwa nad realizacją decyzji Komitetu.

W skład Międzynarodowego Sztabu Wojskowego wchodzi kilkuset oficerów i podoficerów z armii państw członkowskich oraz personel pomocniczy.

Pracami Sztabu kieruje dyrektor w randze generała, któremu podlega sześciu asystentów odpowiedzialnych za pracę sekretariatu i oddziałów Sztabu.

Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego – organy NATO

Międzynarodowy Sztab Wojskowy podzielony jest na:

- Sekretariat,
- Oddział Polityki i Planowania,
- Oddział Operacyjny,
- Oddział Logistyki i Zasobów,
- Oddział Łączności i Systemów Informacyjnych,
- Oddział Uzbrojenia i Standaryzacji,
- Oddział Wywiadu,
- Centrum Sytuacyjne NATO.

Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego – organy NATO

□ Zintegrowana Struktura Dowodzenia

Zintegrowana Struktura Dowodzenia składa się z dowództw wojskowych rozmieszczonych na całym obszarze NATO. Tworzy systemy łączności, informacji, obrony powietrznej, zaplecza logistycznego. Zintegrowana Struktura Dowodzenia Podporządkowana jest Radzie Północnoatlantyckiej.

W ramach Zintegrowanej Struktury Dowodzenia istnieją:

- Dowództwo Połączonych Sił Zbrojnych NATO w Europie, mieści się w Casteau koło Mons w Belgii,
- Dowództwo Połączonych Sił Zbrojnych NATO na Atlantyku, mieści się Norfolk w stanie Wirginia w USA,
- Grupa Planowania Regionalnego dla Kanady i Stanów Zjednoczonych.

Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego – organy NATO

Zintegrowana Struktura Dowodzenia cd.

Drugi poziom Zintegrowanej Struktury Dowodzenia stanowią dowództwa regionalne, np. Dowództwu Połączonych Sił Zbrojnych NATO w Europie podlegają:

- Dowództwo Europy Północno-Zachodniej,
- Dowództwo Europy Centralnej,
- Dowództwo Europy Południowej,
- Szybka Grupa Interwencyjna,
- Grupa Wczesnego Ostrzegania.

Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego – (NATO)

Siły zbrojne NATO

Całość sił zbrojnych oddelegowana przez państwa członkowskie do działań w ramach NATO tworzy **Połączone Siły Zbrojne**. Każdy członek Paktu wydziela określone siły do wspólnego dowództwa, zachowując pozostałe jednostki pod kontrolą narodową.

W skład sił zbrojnych NATO wchodzi:

- siły reagowania;
- główne siły obrony;
- siły wzmocnienia.

Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego – (NATO)

Siły zbrojne NATO cd.

Siły Reagowania dzielą się na siły natychmiastowego reagowania (około 15 tys. żołnierzy) oraz siły szybkiego reagowania (około 50 brygad). W skład sił reagowania wchodzi jednostki narodowe i międzynarodowe wszystkich rodzajów wojsk, utrzymywane w wysokim stopniu gotowości, zdolne do podjęcia szybkiej reakcji w sytuacji zagrożenia.

Główne siły obrony – 7 korpusów złożonych z 14 dywizji i 7 brygad, które składają się z narodowych i międzynarodowych jednostek wszystkich rodzajów wojsk, pozostających w różnym stopniu gotowości bojowej.

Siły wzmocnienia złożone są z jednostek pozostających w różnym stopniu gotowości. W razie konfliktu mogą być użyte w każdym regionie NATO.

Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego – (NATO)

Operacje pokojowe i stabilizacyjne NATO

Do lat 90 tych NATO nie brało udziału w żadnej operacji zbrojnej czy też misjach pokojowych.

Rozpad bloku państw komunistycznych i likwidacja struktur Układu Warszawskiego spowodowały zmiany w systemie bezpieczeństwa europejskiego i zwiększenie roli NATO.

NATO aktywnie włączyła się w misje pokojowe i stabilizacyjne.

Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego – operacje NATO

Nazwa operacji	Zadania i obszar działania	Czas trwania operacji
Operacja Deny Flight	Wojskowa operacja lotnicza Sojuszu Północnoatlantyckiego mająca na celu egzekwowanie ustanowionego przez Organizację Narodów Zjednoczonych (ONZ) zakazu lotów statków powietrznych w określonych strefach zakazu lotów nad terytorium Bośni i Hercegowiny.	IV 1993 – XII 1995
Operacja Deliberate Force	NATO dokonało ataków lotniczych na wybrane cele zajmowanej przez Serbów Bośni i Hercegowiny, niszcząc głównie systemy łączności wojsk serbskich.	VIII – IX 1995

Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego – operacje NATO

Nazwa operacji	Zadania i obszar działania	Czas trwania operacji
Operacja IFOR	Operacja NATO w Bośni i Hercegowinie. Celem operacji była kontrola wprowadzenia w życie ustaleń konferencji z Dayton kończącej wojnę w Bośni i Hercegowinie i bezpieczne wykonanie planu pokojowego, przede wszystkim zapewnienie stałego zawieszenia broni pomiędzy Serbami i Bośniakami, rozbrojenie z broni ciężkiej i wycofanie się obu stron na tereny przewidziane porozumieniem pokojowym.	XII 1995 – XII 1996

Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego – operacje NATO

Nazwa operacji	Zadania i obszar działania	Czas trwania operacji
Misja pokojowa SFOR	Prowadzona przez NATO w Bośni i Hercegowinie jako kontynuacja zakończonej misji IFOR. Celem operacji była kontrola wprowadzenia w życie ustaleń konferencji z Dayton kończącej wojnę w Bośni i Hercegowinie, przede wszystkim stabilizowanie pokoju i zapewnienie bezpieczeństwa w państwie poprzez obecność wojskową.	XII 1996 – XII 2004
Operacja Allied Force („Sojusznicza siła”)	Atak lotniczy NATO na Serbię po odrzuceniu przez Serbów propozycji dotyczących rozwiązania konfliktu w Kosowie.	III – VI 1999

Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego – operacje NATO

Nazwa operacji	Zadania i obszar działania	Czas trwania operacji
Operacja KFOR (<i>Kosovo Force</i>)	Siły międzynarodowe pod auspicjami NATO, działające na terenie Kosowa. Misja KFOR, dążąca do utrzymania pokoju w Kosowie, rozpoczęła się w czerwcu 1999 roku na mocy mandatu ONZ. Misja KFOR ma za zadanie utrzymanie pokoju w Kosowie i zapewnienie warunków dla bezpiecznego powrotu uchodźców, wspieranie procesu demobilizacji Korpusu Ochrony Kosowa, tworzeniu Kosowskich Sił Bezpieczeństwa (KSF) oraz wspomaganie procesu tworzenia struktur demokratycznej kontroli nad siłami bezpieczeństwa w Kosowie.	VI 1999 - nadal

Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego – operacje NATO

Nazwa operacji	Zadania i obszar działania	Czas trwania operacji
Operacja Essential Harvest (Niezbędne Żniwa)	Operacja NATO w Macedonii, miała na celu rozbrojenie oddziałów milicji albańskiej w Macedonii i zniszczenie broni.	VIII – IX 2001
Operacje Amber Fox (Bursztynowy Lis) i Allied Harmony (Sojusznicza Harmonia)	Operacje NATO w Macedonii, miały na celu ochronę obserwatorów Unii Europejskiej i OBWE w Macedonii oraz patrolowanie wyznaczonego terenu.	IX 2001 – IV 2003

Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego – operacje NATO

Nazwa operacji	Zadania i obszar działania	Czas trwania operacji
Operacja Active Endeavour	To kryptonim operacji NATO, prowadzonej na Morzu Śródziemnym po 11 września 2001 r. Jej celem jest ochrona statków cywilnych w rejonie cieśniny Gibraltarskiej przed atakami terrorystycznymi oraz przeciwdziałanie przemytowi broni i terrorystów.	IX 2001 - nadal

Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego – operacje NATO

Nazwa operacji	Zadania i obszar działania	Czas trwania operacji
Międzynarodowe Siły Wsparcia Bezpieczeństwa (ISAF)	Struktura militarna istniejąca w ramach NATO, zajmująca się utrzymaniem pokoju w Afganistanie. Utworzona na mocy Porozumienia z Bonn zawartego 5 grudnia 2001 i usankcjonowana prawnie na mocy rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ z 20 grudnia 2001. Od sierpnia 2003 siły ISAF przeszły pod kierownictwo NATO. NATO uznaje operację ISAF za priorytetową.	XII 2001 - nadal
Baltic Air Policing	Kryptonim operacji NATO, prowadzonej w ramach Sił Szybkiego Reagowania NATO. Misja ta polega na obronie przestrzeni powietrznej trzech krajów nadbałtyckich: Litwy, Łotwy i Estonii.	III 2004 - nadal

Polska w NATO

Droga Polski do NATO

1990 r. – Pierwsze oficjalne kontakty Polski z NATO (wizyta ministra spraw zagranicznych Krzysztofa Skubiszewskiego w Kwaterze Głównej NATO w Brukseli).

1990-1991 r. – Wyrażenie przez Polskę chęci związania się z Paktem Północnoatlantyckim.

1992 r. – Polska oficjalnie potwierdziła dążenie do uzyskania pełnego członkostwa w NATO.

1994 r. – przystąpienie Polski do programu „Partnerstwo dla pokoju”, którego celem było przygotowanie się do współdziałania wojskowego z siłami NATO przez wspólne ćwiczenia wojskowe i zwiększenie kontroli cywilnej nad armią.

Polska w NATO

Droga Polski do NATO cd.

1997 r. – zaproszenie Polski wraz Węgrami i Czechami do rozmów na temat uzyskania członkostwa w NATO.

Rozpoczęcie rozmów akcesyjnych pomiędzy NATO a Polską.

12 III 1999 r. – przystąpienie Polski do Paktu Północnoatlantyckiego.

Polska w NATO

Udział Polski w inicjatywach NATO

Polska od początku członkostwa w NATO uczestniczy we wszystkich inicjatywach transformacyjnych i obszarach działalności Paktu Północnoatlantyckiego takich jak proces rozszerzenia, wzmocnienie potencjału obronnego NATO, zwiększenie zdolności reagowania Sojuszu, kontrola zbrojeń i rozbrojenie, walka z terroryzmem, zarządzanie kryzysowe w wypadku zagrożeń, współpraca NATO z Rosją i Ukrainą, współpraca naukowa itp.

W latach 1999-2003 Polska uczestniczyła w **Inicjatywie w sprawie Zdolności Obronnych**, a później w latach 2002-2007 w inicjatywie **Zobowiązania Praskie na rzecz Zdolności**. Obie inicjatywy miały na celu uzupełnienie zdolności obronnych w obszarach o najważniejszym znaczeniu dla NATO oraz niezbędnych dla jego dalszej transformacji.

Polska w NATO

Udział Polski w inicjatywach NATO

Polska także uczestniczy w inicjatywie **Siły Odpowiedzi NATO** (pozostające w stałej gotowości, zaawansowane technologicznie wydzielone oddziały sił zbrojnych NATO, których zadaniem jest szybka reakcja w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państw członkowskich Sojuszu Północnoatlantyckiego).

Od 2006 r. Polska jest w **Programie Powietrznych Sił Wczesnego Ostrzegania i Naprowadzania (NAPMO)** a od 2008 r. w programie dotyczącym uzyskania Zdolności Strategicznego Transportu Lotniczego.

W 2002 roku, w ramach Praskich Zobowiązań na Rzecz Zdolności Obronnych, Polska podjęła się roli państwa wiodącego dla utworzenia **Wielonarodowego Batalionu Żandarmerii Wojskowej NATO** .

Polska w NATO

Udział Polski w inicjatywach NATO

Batalion powstał w 2007 r. i tworzą go pododdziały żandarmerii wojskowej czterech państw: Polski, Czech, Słowacji oraz Chorwacji (Polski kontyngent w batalionie jest największy). Batalion służy do prowadzenia działań policyjnych NATO, ewentualnie wspierania sił Unii Europejskiej w różnego rodzaju misjach oraz przeciwdziałania terroryzmowi.

Uczestnicząc w inicjatywach NATO Polska przyczynia się do wzmocnienia potencjału militarnego Sojuszu i jednocześnie modernizuje własne siły zbrojne.

Polska w NATO

Udział Polski w operacjach pokojowych i stabilizacyjnych NATO

Udział Polskich Sił Zbrojnych w operacjach pokojowych i stabilizacyjnych NATO zgodnie ze *Strategią Udziału Sił Zbrojnych RP w operacjach międzynarodowych* ma priorytetowy charakter.

Polska uczestniczy w misji KFOR w Kosowie od 2000 roku, jest aktywnym uczestnikiem operacji ISAF w Afganistanie (obecnie około 2600 żołnierzy) od 2002 roku.

Polskie okręty wojenne biorą cykliczny udział w operacji **Active Endeavour** na Morzu Śródziemnym a lotnictwo (4 samoloty) w operacji **Baltic Air Policing** w krajach nadbałtyckich.

Regionalne systemy bezpieczeństwa i współpracy

Bezpieczeństwo międzynarodowe

Bezpieczeństwo międzynarodowe to stan wolny od zagrożenia obejmujący wszystkich członków społeczności międzynarodowej.

Bezpieczeństwo międzynarodowe charakteryzuje się brakiem obiektywnie istniejących zagrożeń i subiektywnych obaw oraz zgodnym dążeniem i działaniami społeczności międzynarodowej na rzecz ochrony określonych wartości państwowych i pozapaństwowych za pomocą norm, instytucji i instrumentów zapewniających pokojowe rozstrzygnięcie sporów oraz tworzenie gospodarczych, społecznych i ekologicznych przesłanek dynamicznej stabilności i eliminowania zagrożeń

Regionalne systemy bezpieczeństwa i współpracy

Bezpieczeństwo międzynarodowe

Według definicji ONZ z 1985 bezpieczeństwo międzynarodowe to suma i rezultat bezpieczeństwa każdego oddzielnie i wszystkich państw członkowskich razem wziętych.

Koncepcja ta zbudowana jest na idei współdziałania państw współtworzących system. Jego istotą i główną przesłanką jest zasada zbiorowej samoobrony.

Oznacza ona, że napad na któregokolwiek z uczestników systemu uważany jest za napad na wszystkich pozostałych i zobowiązuje do przyścia z pomocą ofierze napaści.

Koncepcja wspólnego bezpieczeństwa jest nową konstrukcją powstałą jako refleks małej aktywności ONZ.

Zakłada partnerstwo i przymus współdziałania w rozwiązywaniu sporów międzynarodowych. Wspólne bezpieczeństwo tworzy strukturę umożliwiającą zmniejszenie napięć i redukcję czynników konfliktogennych oraz groźbę wojny.

Regionalne systemy bezpieczeństwa i współpracy

Systemy bezpieczeństwa międzynarodowego

- system bezpieczeństwa globalnego (powszechnego) – ONZ,
- regionalne systemy bezpieczeństwa i współpracy.

Regionalne systemy bezpieczeństwa i współpracy

❑ **System bezpieczeństwa globalnego (powszechnego) – ONZ**

Głównym organem zajmującym się bezpieczeństwem międzynarodowym i utrzymaniem pokoju na świecie jest Rada Bezpieczeństwa, do której kompetencji należy: utrzymanie międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa, badanie sporów i sytuacji zagrażających pokojowi oraz przedstawianie projektów ich rozwiązania, określenie zagrożeń dla międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa, podejmowanie decyzji o zastosowaniu adekwatnych środków w celu przywrócenia międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa (różnego rodzaju sankcje, użycie siły), wysyłanie misji obserwacyjnych czy pokojowych.

Mimo szerokich uprawnień ONZ nie jest w stanie zabezpieczyć świata przed wszystkimi konfliktami i innymi zagrożeniami, dlatego bardzo ważną rolę odgrywają regionalne systemy bezpieczeństwa.

Regionalne systemy bezpieczeństwa i współpracy

❑ **System bezpieczeństwa europejskiego**

Bezpieczeństwo europejskie opiera się na działalności organizacji międzynarodowych takich jak: **Pakt Północnoatlantycki, Unia Zachodnioeuropejska, Unia Europejska, Organizacja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie.**

Wymienione organizacje odrywają ważną rolę w stabilizowaniu stosunków międzynarodowych w Europie.

Regionalne systemy bezpieczeństwa i współpracy

❑ **System bezpieczeństwa na Bliskim i Środkowym Wschodzie**

System ten jest niestabilny i niespójny (liczne konflikty lokalne i regionalne, antagonizm arabsko-izraelski, rywalizacja o przywództwo i hegemonię regionalną, terroryzm itp.).

Pewną rolę w zakresie bezpieczeństwa w regionie odgrywają dwie organizacje: **Liga Państw Arabskich** i **Organizacja Konferencji Islamskiej**.

Regionalne systemy bezpieczeństwa i współpracy

❑ **System bezpieczeństwa w Azji**

W Azji bezpieczeństwo międzynarodowe uzależnione jest w dużej mierze od stanu stosunków pomiędzy największymi i najsilniejszymi państwami.

Jedynie w Azji Południowo-Wschodniej zaczęto tworzyć regionalny system bezpieczeństwa w oparciu o Stowarzyszenie Narodów Azji Południowo-Wschodniej (ASEAN), które oprócz współpracy gospodarczej i politycznej zajmuje się pokojowym rozwiązywaniem sporów.

Regionalne systemy bezpieczeństwa i współpracy

❑ **System bezpieczeństwa w Ameryce Północnej, Środkowej i Południowej**

W Ameryce Północnej bezpieczeństwo opiera się na współpracy USA i Kanady w różnych dziedzinach.

Ameryka Łacińska (Środkowa i Południowa) nie ma jednolitego i spójnego systemu bezpieczeństwa. Jednak coraz większą rolę w tworzeniu regionalnego bezpieczeństwa zaczynają odgrywać organizacje międzynarodowe, takie jak:

- **Organizacja Państw Amerykańskich (OPA),**
- **Północnoamerykańskie Porozumienie o Wolnym Handlu (NAFTA),**
- **Wspólny Rynek Południa (MERCOSUR).**

Regionalne systemy bezpieczeństwa i współpracy

❑ **System bezpieczeństwa w Afryce**

W Afryce praktycznie nie ma regionalnego systemu bezpieczeństwa.

Powszechnym zjawiskiem w Afryce są konflikty zbrojne, masowe przemieszczenia ludności, tortury, znęcanie się i charakterystyczna dla tego regionu bezkarność.

Jedyną organizacją regionalną w Afryce, która próbuje działać na rzecz bezpieczeństwa jest **Unia Afrykańska**. Jednak jej działania często są nieskuteczne.

Bibliografia

- Chrabonszczewska Elżbieta, *Międzynarodowe organizacje finansowe*, Warszawa 2005.
- Cziomer Erhard, Zybliekiewicz Lubomir W., *Zarys współczesnych stosunków międzynarodowych*, Warszawa 2007.
- [FAO] [online] [dostęp 15.11.2011]. Dostępny <http://www.fao.org/>.
- [IAEA] [online] [dostęp 15.11.2011]. Dostępny www.iaea.org/.
- Latoszek Ewa, Proczek Magdalena, *Organizacje międzynarodowe we współczesnym świecie*, Warszawa 2006.
- Kaczmarek Julian, Skowroński Adam, *NATO. Europa. Polska*, Wrocław 1998.
- [Międzynarodowa Organizacja Pracy] [online] [dostęp 15.11.2011]. Dostępny <http://www.ilo.org>.
- *Międzynarodowe stosunki polityczne*, pod red. Erharda Cziomera, Kraków 2008.
- *Międzynarodowe stosunki polityczne*, pod red. Marka Pietrasia, Lublin 2007.
- [Międzynarodowy Fundusz Walutowy] [online] [dostęp 15.11.2011]. Dostępny <http://www.imf.org>.
- *Misje pokojowe ONZ* [online] [dostęp 15.11.2011]. Dostępny http://www.unic.un.org.pl/misje_pokojowe/publikacja_nowe-wyzwania.php.
- [NATO] [online] [dostęp 15.11.2011]. Dostępny <http://www.nato.int>
- [ONZ] [online] [dostęp 15.11.2011]. Dostępny <http://www.un.org/en/>

Bibliografia

- *Organizacje w stosunkach międzynarodowych. Istota – mechanizmy działania – zasięg*, pod red. Teresy Łoś-Nowak, Wrocław 2009.
- Ostaszewski Piotr, *Międzynarodowe stosunki polityczne. Zarys wykładów*, Warszawa 2008.
- *Ośrodek Informacji ONZ w Warszawie* [online] [dostęp 15.11.2011]. Dostępny <http://www.unic.un.org.pl/index.php>.
- Rymarczyk Jan, *Międzynarodowe stosunki gospodarcze*, Warszawa 2006.
- *Stosunki międzynarodowe*, pod red. Włodzimierza Malendowskiego, Czesława Mojsiewicza, Wrocław 1998.
- [UNESCO] [online] [dostęp 15.11.2011]. Dostępny <http://www.unesco.org/>.
- [UNHCR] [online] [dostęp 15.11.2011]. Dostępny <http://www.unhcr.org/>.
- [UNICEF] [online] [dostęp 15.11.2011]. Dostępny <http://www.unicef.org/>.
- [UNIDO] [online] [dostęp 15.11.2011]. Dostępny <http://www.unido.org/>.
- [WHO] [online] [dostęp 15.11.2011]. Dostępny <http://www.who.int/en/>.
- [WTO] [online] [dostęp 15.11.2011]. Dostępny <http://www.wto.org/>.

Materiały ikonograficzne

- www.deon.pl
- www.dlapilota.pl
- www.fao.org
- www.nato.int
- www.un.org/en
- www.unesco.org
- www.wikipedia.pl
- www.who.int/en
- www.wto.org